

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Význam a působení antimonopolního úřadu v ČR

Petra Hniličková

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Petra Hniličková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Význam a působení antimonopolního úřadu v ČR

Název anglicky

The Importance and Impact of the Antimonopoly Office in the Czech Republic

Cíle práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je podrobný rozklad vybraných rozhodnutí antimonopolního úřadu v letech 2015–2018 se zaměřením na podniky, které byly za své protiprávní jednání sankciovány.

Pro splnění tohoto hlavního cíle jsou stanoveny následující dílčí cíle:

- 1) zjistit a popsat výchozí situaci a podmínky, za kterých se ÚOHS začal případy zabývat;
- 2) zjistit vliv vybraných rozhodnutí na subjekty dotčené rozhodnutím ÚOHS;
- 3) zjistit přepokládaný vliv těchto rozhodnutí na trh a zachování zdravého tržního prostředí.

Metodika

Hlavní použitou metodou v teoretické části bude deskripce odborných publikací týkajících se kompetencí a oblastí působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) a jeho stěžejních úkolů v určité oblasti působnosti.

V praktické části bude věnována pozornost především kvalitativní obsahové analýze vybraných rozhodnutí ÚOHS, která se bude zaměřovat na zjištění a popis výchozí situace a podmínek. Kvantitativní část, zaměřená na vyobrazení vývoje počtu rozhodnutí a počtu podniků, které byly postihнутy sankcemi za své protiprávní jednání v období od roku 2015 do roku 2018, bude prezentována pomocí přehledných grafů a tabulek.

Data budou získávána především ze sbírky rozhodnutí ÚOHS a taktéž z jeho webových stránek. Výběr rozhodnutí ÚOHS za účelem analýzy bude vybrán s důrazem na nadregionální, nejlépe celostátní, význam prozkoumávaného případu a rozhodnutí s pozitivními důsledky pro fungování trhu a zachování zdravého tržního prostředí na základě statistických údajů o vývoji ekonomiky.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, hospodářská soutěž, soutěžitel, zakázané dohody, zneužití dominantního postavení, veřejné zakázky, veřejná podpora, tržní síla

Doporučené zdroje informací

BEDNÁŘ, Josef. Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi: z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Komise a Evropského soudního dvora. V Praze: C.H. Beck, 2005. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 80-717-9438-4.

HOLMAN, Robert. Mikroekonomie: středně pokročilý kurs. 2. akt. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 80-717-9862-2.

Předpis č. 360/2012 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: . Česká republika, 2012, číslo 360. 360/2012.

RAUS, David. Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-470-5.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: historie, fakta, svědectví. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2008. ISBN 978-80-254-2242-7.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže [online]. [cit. 2018-12-30]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/uvodni-stranka.html>

Zákon č. 273/1996 Sb. O působnosti Úřadu o ochraně hospodářské soutěže. In: . Česká republika, 1996, číslo 273. 273/1996.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Roman Svoboda, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 29. 6. 2019

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 10. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 10. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Význam a působení antimonopolního úřadu v ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 11. března 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Romanu Svobodovi, Ph.D. za odbornou a vstřícnou pomoc při zpracovávání této bakalářské práce.

Dále děkuji celé své rodině a přátelům za velkou podporu po celou dobu mého studia.

Význam a působení antimonopolního úřadu v ČR

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje hospodářské soutěži a zabývá se jejím ohrožováním, porušováním a v neposlední řadě také její ochranou ze strany státu. Věnuje se obecné analýze a popisu významných oblastí v rámci hospodářské soutěže a soutěžního práva, a to v oblasti zakázaných (kartelových) dohod, zneužití dominantního postavení a spojování soutěžitelů (fúzí).

Cílem této práce je vymezit a popsat kompetence, oblasti působnosti a význam Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v České republice v rámci těchto oblastí. S využitím získaných znalostí analyzuje případy z jeho rozhodovací praxe, které měly významný vliv na efektivní hospodářskou soutěž na českém trhu v letech 2015–2018.

Výstupem je zjištění vlivu rozhodovací praxe a popřípadě užití sankčního práva antimonopolního úřadu na vybrané subjekty a jejich recidivu v souvislosti s porušováním soutěžního práva.

Klíčová slova: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, soutěžitel, soutěžní právo, hospodářská soutěž, zneužití dominantního postavení, zakázané dohody, veřejné zakázky

The Importance and Impact of the Antimonopoly Office in the Czech Republic

Abstract

This bachelor thesis is focused on the competition and it deals with its threats, violations and last but not least its protection by the government. It deals with the general analysis and description of important areas of competition and competition law in the area of prohibited (cartel) agreements, abuse of dominant position and merging of competitors.

The aim of this work is to define and describe areas of competence, impact and importance of the Office for the Protection of Competition in the Czech Republic within these areas. Using the acquired knowledge, it analyzes cases from its decision-making practice that had a significant impact on effective competition on the national market in 2015–2018.

The output is to find out the influence of the decision-making practice and, where appropriate, the application of the Antimonopoly Office's sanction law on selected entities and their recurrence related to the violation of competition law.

Keywords: Antimonopoly office, competitor, competition law, competition, abuse of dominant position, prohibited agreements, public contracts

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
3 Teoretická východiska	12
3.1 Soutěžitel a soutěžní právo.....	12
3.2 Hospodářská soutěž.....	13
3.2.1 Zakázané dohody	14
3.2.2 Zneužití dominance.....	16
3.2.3 Spojování soutěžitelů	20
3.3 Veřejné zakázky	21
3.4 Legislativa	24
3.5 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.....	25
3.5.1 Vedení a organizační struktura	26
3.5.2 Oblasti působnosti.....	28
3.5.3 Kompetence	28
4 Vlastní práce	31
4.1 Rozhodovací činnost v oblasti hospodářské soutěže	32
4.2 Analýza vybraných rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže	38
4.2.1 Rozhodnutí v oblasti zakázaných dohod	38
4.2.2 Rozhodnutí v oblasti zneužití dominantního postavení	39
4.2.3 Rozhodnutí v oblasti spojování soutěžitelů	42
4.2.4 Rozhodnutí v oblasti veřejných zakázek	43
5 Výsledky	46
6 Závěr.....	47
7 Seznam použitých zdrojů	49
7.1 Monografie	49
7.2 Internetové odkazy	50
8 Přílohy	52

Seznam obrázků

Obrázek 1: Monopol – tržní rovnováha a maximalizace zisku	16
Obrázek 2: Smluvní oligopol – optimální výstup	18
Obrázek 3: Oligopol s dominantní firmou	18
Obrázek 4: Organizační struktura ÚOHS	27

Seznam grafů

Graf 1: Obdržené podněty v oblasti hospodářské soutěže v letech 2015–2018	32
Graf 2: Zahájená správní řízení v oblasti hospodářské soutěže v letech 2015–2018	33
Graf 3: Vydaná rozhodnutí v oblasti hospodářské soutěže v letech 2015–2018	34
Graf 4: Uložené sankce v oblasti hospodářské soutěže v I. stupni v letech 2015–2018	36
Graf 5: Výše uložených sankcí v jednotlivých oblastech hospodářské soutěže v I. stupni v letech 2015–2018	37

1 Úvod

Hospodářská soutěž je jednou ze základních podmínek zdravého fungování tržní ekonomiky a konkurenčního/soutěžního prostředí. Ze své vlastní podstaty pozitivně podporuje vývoj ekonomiky, konkurenceschopnost firem, snižuje ceny a v neposlední řadě také vybízí firmy k inovacím a k přizpůsobování se narůstajícím spotřebitelským preferencím.

V některých případech může docházet k narušování tržní rovnováhy, které má vždy negativní vliv na hospodářskou soutěž, a to především uzavíráním zakázaných dohod, zneužitím dominantního postavení, spojováním soutěžitelů a v neposlední řadě taktéž veřejnými zakázkami. Dalším faktem je, že vyloučení existence monopolu není možné, a proto je třeba ho regulovat a usměrňovat.

Výše uvedené skutečnosti a aktuálnost tématu znamenají nutnost existence úřadu, který bude chránit efektivní hospodářskou soutěž, zachovávat zdravé konkurenční prostředí na trhu a odhalovat a postihovat nekalé praktiky soutěžitelů. Jejich uplatňováním totiž dochází například k rozdělení trhu, stanovování cen pomocí dohod, a s tím spojenou cenovou diskriminací, která nepostihuje pouze ostatní soutěžitele na trhu, ale taktéž konečné spotřebitele.

Od vstupu České republiky do Evropské unie v květnu 2004 je efektivní hospodářská soutěž nedílnou součástí volného trhu EU, a proto je podrobena nejen národním, ale také evropským regulacím. Hlavní právní úpravou v rámci České republiky je zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, a z důvodu členství v EU taktéž zákony Evropského společenství. V současné době je odpovědnou institucí vykonávající dohled nad ochranou hospodářské soutěže v České republice Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který úzce spolupracuje s Evropskou komisí, jež působí nadnárodně a je mu nadřízena.

Neustále se zvyšující sankce a vývoj právní úpravy pro ochranu hospodářské soutěže neznamená úpadek protizákonného chování, proto je nutné neustále zlepšovat jejich účinnost a vymahatelnost soutěžního práva.

2 Cíl práce a metodika

Tato bakalářská práce je věnována zmapování problematiky týkající se antimonopolní politiky, ohrožování hospodářské soutěže, aplikace soutěžního práva a rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále také Úřad, ÚOHS) s využitím metody deskripce odborných publikací.

Hlavním cílem této práce je zhodnocení vybraných rozhodnutí antimonopolního úřadu v letech 2015–2018, které budou zaměřeny na nadregionální/celostátní případy, jež byly za své nezákonné jednání sankcionovány. K tomu bude využita metoda kvalitativní obsahové analýzy. Data pro tento cíl jsou získávána ze sbírky rozhodnutí Úřadu a taktéž z jeho webových stránek.

Pro splnění hlavního cíle jsou stanoveny dílčí cíle:

1. zjistit a popsat výchozí situaci, za které se Úřad začal případy zabývat,
2. zjistit vliv vybraných rozhodnutí na subjekty dotčené rozhodnutím Úřadu,
3. zjistit, zda se jednalo o jednorázové nebo opakované protiprávní jednání.

Práce se dále zaměřuje na vyobrazení vývoje počtu obdržených podnětů, zahájených správních řízení, vydaných rozhodnutí a počtu udělených sankcí v letech 2015–2018 pomocí grafů.

3 Teoretická východiska

3.1 Soutěžitel a soutěžní právo

Soutěžitel

„Fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právními osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže¹ nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli“ (§ 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže).

Podle českého práva je soutěžitelem adresát soutěžně právních norem. Ve vymezení tohoto pojmu však často dochází k určitým diskusím a polemikám, neboť v soutěžním právu evropském se nevyskytuje pojem soutěžitel, nýbrž pojem podnik, jakožto adresát soutěžního práva. V české právní úpravě je tomu tak z jednoho hlavního důvodu. Pojem podnik je totiž vymezen v obchodním zákoníku, kde se předmět právních vztahů ve srovnání s evropským právem významně liší (Munková, Kindl, Svoboda, 2012).

Soutěžní právo

Soutěžní právo je definováno různě, a to buď podle německé, nebo angloamerické nauky. V německé nauce je možno nalézt, že soutěžní právo garantuje zajištění svobody pro každého účastníka soutěže na trhu. Oproti tomu v angloamerické nauce se na něj nahlíží jako na fenomén tržního hospodářství a také jako na určitou formu organizace ekonomiky, jenž se zaměřuje na blaho společnosti. *„Do jisté míry v této koncepci soutěžní právo splývá se soutěžní politikou“* (Kindl, Munková, 2016, s. 3).

Soutěžní právo v širokém slova smyslu je pak definováno jako soubor právních předpisů, který upravuje vztahy mezi soutěžícími subjekty a jejich účast na trhu za určitých podmínek. Ty lze členit na pozitivní a negativní, kde pozitivní upravují jednání, které je v těchto vztazích dovoleno a negativní oproti tomu jednání, které je zakázáno, včetně sankcí za ně (Kindl, Munková, 2016).

¹ blíže kapitola 3.2

V závislosti na tom, jaké zájmy jsou předmětem ochrany, lze soutěžní právo diferenciovat podle toho, které ty zájmy převažují. A to na:

- zájmy jednotlivých soutěžitelů,
- zájem státu.

V případě zájmu jednotlivých soutěžitelů neexistuje jejich právní úprava v samostatném zákonu. Lze ji podřadit buď právu proti nekalé soutěži, nebo právu kartelovému. V případě zájmu státu se jedná o soutěžní právo v užším slova smyslu, kde je soutěž chráněna veřejnoprávními předpisy, které obsahují i tradiční kartelové právo. „*Proto se zpravidla hovoří o tom, že soutěžní právo ... je postaveno na třech pilířích, z nichž první obsahuje zákaz dohod, které negativně ovlivňují nebo mohou ovlivnit soutěž, druhý se zabývá dominantním postavením na trhu a formami jeho zneužití, třetí upravuje spojování podniků jakožto preventivní nástroj ochrany soutěže*“ (Munková, Kindl, Svoboda, 2012, s. 26).

Aplikace soutěžního práva zajišťuje ochranu soutěžního procesu, který si klade za hlavní cíl blaho spotřebitele. V tomto názoru se shoduje EU i USA, avšak v metodologii ekonomické analýzy stále přetrvávají určité rozdíly. V USA se primárně zaměřují na to, jaké dopady na spotřebitele budou užití praktiky mít, oproti tomu v EU jsou tyto praktiky zaměřeny spíše na úspěšnost vylučovacích praktik, bez toho, aniž by byla provedena podrobná analýza skutečných dopadů na spotřebitele. V posledních letech se však snaha o rozsah této analýzy výrazně zvýšila, což má pozitivní důsledek na zvyšování spotřebitelského blahobytu a účinné alokaci zdrojů (Petr, 2010).

3.2 Hospodářská soutěž

Stejně jako u soutěžního práva není definice hospodářské soutěže jednotná a nedá se vymezit pouze jednou definicí. Liší se růzností přístupů, které kladou důraz na rozdílné charakteristiky hospodářské soutěže. Avšak lze stanovit základní znaky, které se objevují ve většině těchto přístupů, a to: existence trhu, existence dvou a více tržních subjektů (jak nabízejících, tak poptávajících) a jejich protichůdné chování (Kindl, 2009).

Hospodářská soutěž se považuje za základ fungování každého prosperujícího státu. V současné době se na ni dle Hona (2006) a Malého (2002) nahlíží jako na prostředek řešící tři základní ekonomické otázky:

- co vyrábět,
- jak to vyrábět,
- pro koho to vyrábět.

Lze ji definovat jako soutěž mezi dvěma a více tržními subjekty. Tyto subjekty usilují o získání výhod v rámci nějakého statku či služby na trhu oproti ostatním subjektům a snaží se o maximalizaci užítku a efektivnosti (Hon, 2006; Malý, 2002).

Předpokladem efektivní hospodářské soutěže je existence modelu dokonalé konkurence. *„Reálné ekonomické prostředí se však podmínkám dokonalé konkurence více či méně pouze přibližuje a tento fakt je považován za důvod pro uplatňování státní politiky ochrany hospodářské soutěže“* (Hon, 2006, s. 7).

Dle Hona (2006) a Petra (2010) je možné vymezit dva základní typy ohrožení účinné hospodářské soutěže:

- tzv. nekalá soutěž – kdy se jedná o přímý útok na jiný subjekt trhu,
- narušení hospodářské soutěže – kdy se jedná o přímý útok na soutěž jako takovou.

Soutěžní jednání je zde omezeno uzavíráním zakázaných dohod (koordinované ohrožení) a zneužitím dominantního postavení (jednostranné ohrožení) (Hon, 2006; Petr, 2010).

Hospodářská soutěž by se měla brát v úvahu nejen jako skutečná, ale také jako potenciální hospodářská soutěž. Podstatné jsou totiž i dopady, jejichž průběh není skutečný, avšak lze je předpovědět (Kindl, Munková, 2016).

3.2.1 Zakázané dohody

Zakázané dohody jsou takové dohody, kdy je dopad na hospodářskou soutěž významný. „... jsou zakázány zejména dohody, jejichž cílem nebo výsledkem je narušení hospodářské soutěže proto, že obsahují ujednání o:

- a) přímém nebo nepřímém určení cen, popřípadě o jiných obchodních podmínkách,
- b) omezení nebo kontrole výroby, odbytu, výzkumu a vývoje nebo investic,

c) rozdělení trhu nebo nákupních zdrojů,
d) tom, že uzavření smlouvy bude vázáno na přijetí dalšího plnění, které věcně ani podle obchodních zvyklostí a zásad poctivého obchodního styku s předmětem smlouvy nesouvisí,
e) uplatnění rozdílných podmínek vůči jednotlivým soutěžitelům při shodném nebo srovnatelném plnění, jimiž jsou někteří soutěžitelé v hospodářské soutěži znevýhodněni,
f) tom, že účastníci dohody nebudou obchodovat či jinak hospodářsky spolupracovat se soutěžiteli, kteří nejsou účastníky dohody, anebo jim budou jinak působit újmu (skupinový bojkot)“ (§ 3 odst. 2, zákon č.143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže).

Dohody lze členit na horizontální a vertikální. Horizontální představují postavení subjektů na stejné úrovni trhu – například výrobci totožného či substitučního zboží. Oproti tomu vertikální představují „nadřazenost/podřazenost“ jednoho ze subjektů na trhu, mluvíme spíše o podniku, ne o přímé soutěži mezi subjekty – například velkoobchodníci a maloobchodníci. Toto rozdělení se v současnosti již nepoužívá, neboť dle oznámení Komise o dohodách menšího významu ... jsou rozlišovány dohody uzavřené mezi konkurenty, které představují klasické pojetí kartelu, a mezi nekonkurenty (Kindl, 2009; Petr, 2010).

Důraz se klade spíše na vliv materiální, tzn. jaký efekt na hospodářskou soutěž dohody způsobí. Formální rozdělení není tolik významné, avšak v praxi se s tímto rozdělením můžeme setkat (Kindl, 2009).

Nejvíce závažné a škodlivé v souvislosti s působením na trh a jeho subjekty jsou tzv. kartelové dohody. „Obecně je možno říci, že ze soutěžního pohledu je podstatou kartelů dohoda nebo jiná forma vzájemného dorozumění mezi právně samostatnými soutěžiteli, týkající se jednoho nebo více parametrů soutěže, které může ovlivnit, zkreslit či dokonce zcela vyloučit“ (Josef Bednář, 2005, s. 23).

Bednář (2005) rozděluje zakázané dohody podle těchto kritérií:

- dohody o přímém nebo nepřímém určení cen,
- dohody o jiných obchodních podmínkách,
- dohody o omezení nebo kontrole výroby, odbytu, výzkumu a vývoje nebo investic – omezení kvóty,
- dohody o rozdělení trhu a nákupních zdrojů – rozdělení obchodních partnerů,

- vázání uzavření smlouvy na další plnění věcně ani podle obchodních zvyklostí nesouvisející s předmětem smlouvy,
- dohody o uplatnění rozdílných podmínek vůči jednotlivým soutěžitelům při shodném nebo srovnatelném plnění – diskriminace a na druhé straně zvýhodnění některých soutěžitelů,
- dohody o zákazu obchodování či jiné hospodářské spolupráci se soutěžiteli, kteří nejsou účastníky dohody – vytlačování konkurenta z trhu,
- jiné dohody – „bid-rigging“ – poškození zadavatele zakázky uchazeči nebo zájemci o tuto zakázku (Bednář, 2005).

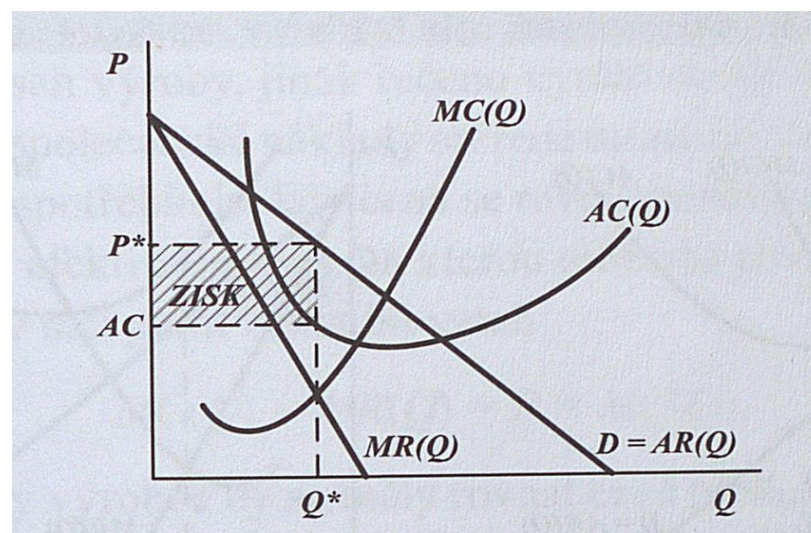
3.2.2 Zneužití dominance

Dominantní postavení nemusí vždy zastávat pouze jeden soutěžitel (monopol), existují také případy dominantního postavení více soutěžitelů (oligopol), při kterém vzniká tzv. společná dominance.

Monopol

Jedná se o tržní strukturu a typický příklad nedokonalé konkurence, kdy na trhu existuje pouze jeden prodávající. Ten má dominantní postavení a ovlivňuje nejen nabídku celého odvětví, ale také tržní cenu výrobku a jeho produkci (Brčák, Sekerka, Svoboda, 2013).

Obrázek 1: Monopol – tržní rovnováha a maximalizace zisku

Zdroj: Brčák, Sekerka, Svoboda, 2013

Monopol produkuje takové množství, kdy se mezní příjmy rovnají mezním nákladům. To zapříčiňuje, že úroveň tohoto množství je nižší než výsledek konkurenčního trhu. Kromě toho se v mnoha případech lze setkat i s tím, že tržní cena monopolu může být rozdílná pro různé segmenty trhu nebo různé skupiny zákazníků, a tím pádem může docházet k cenové diskriminaci. Z tohoto vyplývá, že v případě monopolu dochází k neefektivnímu fungování trhu (Cooper, John, 2011).

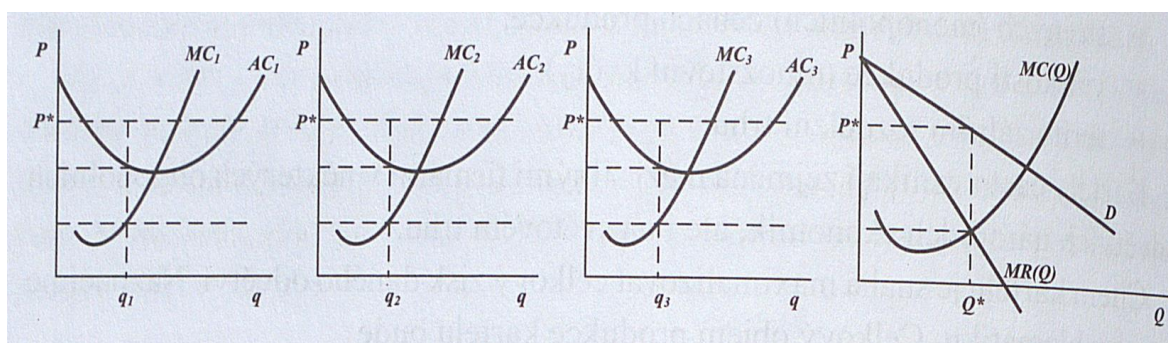
Existence monopolu má jeden hlavní důvod, a tím jsou překážky vstupu dalších subjektů na trh. Ty mají velmi ztížené podmínky pro prosazení na trhu, jelikož monopol je hlavním výrobcem a uplatňuje své dominantní postavení. Tím dochází k neexistenci konkurenčního boje (Brčák, Sekerka, Svoboda, 2013).

„Nevýhoda monopolní tržní struktury je zřejmá. Neexistence konkurence nevytváří tlak na zlepšování nabídky, může docházet k plýtvání vstupů, a především chybí měřítko srovnání (jiná firma) pro zhodnocení výše cen, kvality a kvantity produkce“ (Hon, 2006, s. 11)

Oligopol

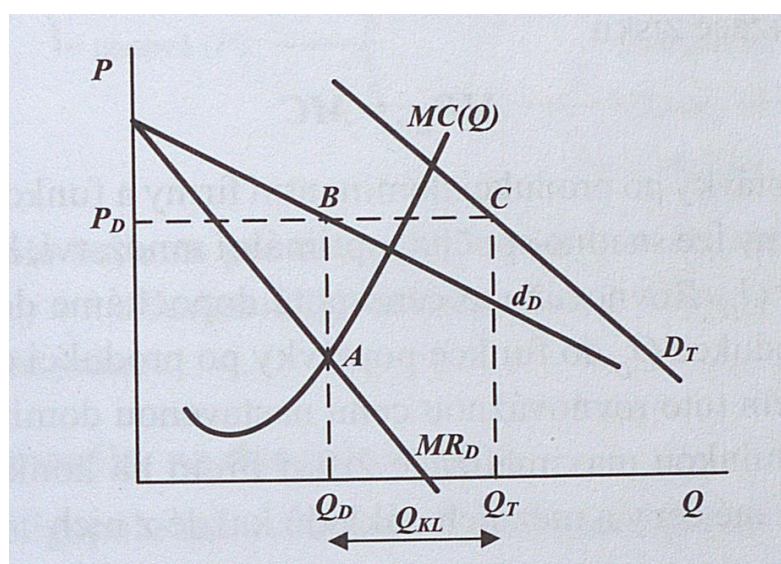
Další tržní strukturou nedokonalé konkurence je oligopol. Jedná se o trh, na kterém jak krátkodobě, tak i dlouhodobě existuje malý počet velkých firem, které rozhodují a jednájí strategicky a ve vzájemné závislosti. To znamená, že by každá firma měla vzít v úvahu i to, jak její jednání a rozhodování může ovlivnit produkci všech firem na trhu. Tyto firmy produkují homogenní (totožné) nebo heterogenní (substituční) produkty, některé z nich mohou také ovlivňovat cenu těchto produktů na trhu (Brčák, Sekerka, Svoboda, 2013; Mankiw, 2015; Holman, 2016).

Obrázek 2: Smluvní oligopol – optimální výstup

Zdroj: Brčák, Sekerka, Svoboda, 2013

Obrázek 3: Oligopol s dominantní firmou

Zdroj: Brčák, Sekerka, Svoboda, 2013

Brčák, Sekerka, Svoboda (2013) dělí oligopol na několik dalších typů v závislosti na počtu firem v odvětví, a to na:

- duopol – existence dvou firem na trhu,
- kartel – existence více firem, které mají stejně silný podíl na trhu,
- existence jedné dominantní firmy a tzv. konkurenčního lemu (Brčák, Sekerka, Svoboda, 2013).

Z výše uvedeného rozdělení oligopolů je jedním ze specifických příkladů kartel neboli tzv. smluvní oligopol. To znamená, že na trhu existuje malý počet velkých firem nabízejících homogenní výrobky, které se však navenek chovají jako monopol. Mají na trhu stejný významný podíl a dominantní postavení, takže nemají potřebu si mezi sebou

konkurovat, a tak mezi nimi vznikají spolupráce a dohody, které je možné nazývat dohodami kartelovými (Brčák, Sekerka, Svoboda, 2013).

„Kartelové dohody mohou být uzavírány o:

- *stejných (monopolních) cenách produkce,*
- *velikosti produkce (množstevní kvóty),*
- *teritoriálním rozdělení trhu“* (Brčák, Sekerka, Svoboda, 2013, s. 193).

Dominantní postavení jako takové zákon nezakazuje, neboť soutěžitel se v tomto postavení může do určité míry chovat nezávisle na ostatních soutěžitelích či spotřebitelích. Zákonem zakázané je pouze chování ve smyslu zneužívání dominantního postavení na úkor ostatních subjektů trhu (Bednář, 2005).

Intenzita hospodářské soutěže klesá s rostoucí tržní mocí podniků, které mají dominantní postavení. Takové podniky se neúčastní konkurenčního boje v konkurenčním prostředí, snaží se pouze o co nejlepší podmínky pro sebe a neberou žádný ohled na konkurenty, ani na odběratele či spotřebitele. Z tohoto vyplývá, že zneužití dominantního postavení má vliv na celý trh, nejen na jeho vybrané části (Petr, 2010).

Podle Bednáře (2005) se zneužití dominantního postavení vyznačuje dvěma hlavními znaky:

1. jakékoliv narušení hospodářské soutěže,
2. způsobení újmy ostatním subjektům na trhu (jak ostatním soutěžitelům, tak i konečným spotřebitelům) (Bednář, 2005).

„Formy zneužití dominantního postavení mohou být v zásadě rozděleny do tří kategorií, a to na praktiky vylučovací, vykořisťovací a strukturální“ (Josef Bednář, Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi, 2005, s. 128).

- vylučovací – soutěžitel nedává důraz na vytvoření co nejlepšího postavení pro sebe, jeho hlavním cílem je poškození konkurenta a zabránění jeho rozvoji,
- vykořisťovací – vytvoření co nejlepšího postavení a podmínek pro soutěžitele samotného,

- strukturální – zneužití v souvislosti se spojováním soutěžitelů (Bednář, 2005; Hon, 2006).

V případě zakázaných dohod se v rámci spolupráce soutěžitelů s Úřadem uplatňuje tzv. Leniency programme neboli program shovívavosti. Tento program však platí pouze pro horizontální dohody, nikoliv pro dohody vertikální.

Na kartelových dohodách se může podílet i velké množství členů, což může zapříčinit únik informací nebo jednání v rozporu se soutěžním právem. Tento program nabízí ochranu členům kartelu, kteří chtějí pomoci správním úřadům odhalit kartelovou dohodu a zakázané jednání a poskytnout těžko přístupné důkazy, před uložením sankce. Lze ji definovat jako určitou formu amnestie (Hon, 2006; Petr, 2010).

Kartelisté mohou zažádat o program prvního typu, který zajišťuje úplnou ochranu před uložením sankce, nebo druhého typu, který poskytuje pouze ochranu částečnou (snížení pokuty o 20–50 %). O určení typu rozhoduje hodnota informací a důkazů, které kartelisté ÚOHS poskytnou (Bednář, 2005; Hon, 2006).

3.2.3 Spojování soutěžitelů

Spojování soutěžitelů podléhá mimo jiné také kontrole ze strany Úřadu. Jedná se především o kontrolu spojení, které mají závažný dopad na trh České republiky. Soutěžitelé si o spojení musí zažádat a Úřad poté rozhoduje, zda spojení povolí či nikoliv. V každém případě musí jednat individuálně, neboť každé spojení vytváří jiný efekt na trh (Bednář, 2005).

Efekty, které působí na trh, můžeme rozdělit na pozitivní a negativní. V mnoha případech by po spojení soutěžitelů totiž mohlo dojít významnému ovlivnění trhu a jeho struktury, například když na trhu existuje malý počet velkých firem. Spojení těchto subjektů v jeden celek by totiž znamenalo zvýšení tržní moci, vytvoření dominantního postavení tohoto celku na trhu a také jeho případné zneužití. Dalším důsledkem by bylo ohrožení efektivní hospodářské soutěže. Na druhé straně je možné pozorovat případy spojení, kdy je efekt pozitivní. Z takového spojení mají prospěch jak soutěžitelé, tak koneční spotřebitelé. Může dojít k významným inovacím, a to jak výrobků, tak technologií, pomocí kterých se

vyrábí. Za důsledek to má například zvýšení kvality výrobků nebo také snížení nákladů na jejich výrobu a distribuci, snížení cen apod. (Bednář, 2005).

„Ke spojení může dojít pouze mezi ekonomicky samostatnými, na trhu dříve samostatně působícími, soutěžiteli. Tuto samostatnost je přitom třeba chápat ve smyslu soutěžním, nikoliv jako právní subjektivitu. ... Pokud dochází ke spojení mezi soutěžiteli z jedné vlastnické kultury (z jedné ekonomické jednotky), nejedná se o spojení soutěžitelů ve smyslu uvedeného stanovení zákona. Mezi tyto případy spadají zejména „spojení“ mezi mateřskými a dceřinými společnostmi, které nepodléhají kontrole podle zákona o ochraně hospodářské soutěže“ (Josef Bednář, 2005, s. 180).

Podle Bednáře (2005) může spojení soutěžitelů nastat dvěma způsoby, a to:

- fúzí – sloučením nebo splynutím podniků. V případě sloučení dochází k zániku jedné či více společností. Práva a povinnosti přechází na jinou („nástupnickou“) společnost. V případě splynutí se jedná o zánik dvou a více společností, kde práva a povinnosti přechází na nově založenou společnost. V obou případech dochází před zánikem společnosti k jejímu zrušení bez likvidace.
- nabytím podniku – buď celého, nebo jen jeho části. Nabytí vzniká smluvním převodem podniku, vydražením nebo v exekuci (Bednář, 2005).

3.3 Veřejné zakázky

Při nahlížení na veřejné zakázky je možno pojmout definici z právního (formálního) či ekonomického hlediska.

Z právního hlediska se jedná o uzavření smlouvy, kdy na jedné straně stojí zadavatel, a na druhé dodavatel veřejné zakázky. Předmětem smlouvy je poskytnutí dodávek, služeb nebo stavebních prací.

Z ekonomického hlediska se veřejnou zakázkou rozumí veřejná soutěž, kde se jedná o účelné rozdělení výrobních zdrojů. Ty by měly být alokovány efektivně a vhodně v souvislosti s očekávaným užitekem z plnění veřejné zakázky (Ochrana, 2008).

„Charakteristikou veřejné zakázky je úplatnost, tedy zadavatel „platí“ za poskytnuté plnění“ (Poremská, 2017, s. 37).

Hon (2006) a Jurčík (2014) uvádí, že zadavatelem veřejné zakázky může být zadavatel:

- veřejný –

„Veřejným zadavatelem je

a) Česká republika; v případě České republiky se organizační složky státu považují za samostatné zadavatele,

b) Česká národní banka,

c) státní příspěvková organizace,

d) územní samosprávný celek nebo jeho příspěvková organizace,

e) jiná právnická osoba, pokud

1. byla založena nebo zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, a
2. jiný veřejný zadavatel ji převážně financuje, může v ní uplatňovat rozhodující vliv nebo jmenuje nebo volí více než polovinu členů v jejím statutárním nebo kontrolním orgánu“ (§ 4 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek).

- dotovaný – jedná se o fyzickou nebo právnickou osobu, kde je veřejná zakázka hrazena peněžními prostředky z veřejných zdrojů přesahující 50 % nebo tyto prostředky přesahující 200 milionů Kč,
- sektorový – jedná se o zadávání veřejných zakázek v oblasti poskytování služeb veřejnosti, jako je například výroba/distribuce elektřiny a plynu, dodávka pitné vody, veřejná doprava apod.,
- centrální – specifický případ, kdy veřejný zadavatel zadává veřejné zakázky centralizovaně a pro jiného/jiné zadavatele. V tomto případě musí být uzavřena písemná smlouva, ve které jsou přesně definována práva a povinnosti související s centrálním zadáváním.

Zadavatelem nemusí být jen jedna osoba, ale i několik zadavatelů společně a poté se jedná o tzv. sdružení zadavatelů. Toto sdružení může vznikat ze všech kategorií zadavatelů (Hon, 2006; Jurčík, 2014).

Dodavatelem je pak osoba, více osob a nově i pobočka závodu nabízející poskytnutí dodávek, služeb nebo stavebních prací. Účastníkem zadávacího řízení se dodavatel stává v momentě, kdy projeví zájem o veřejnou zakázku, předloží žádost nebo nabídku o účasti na ni, anebo pokud se zadavatelem zakázky zahájí jednání v zadávacím řízení (zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek).

Hlavní předmět veřejných zakázek není pro všechny totožný. Veřejné zakázky lze totiž členit na několik druhů, a to podle toho, na co se přesně vztahují. Jak je již výše uvedeno, nejčastěji se jedná o veřejné zakázky na služby, dodávky či stavební práce. Každý druh se řídí svým platným zadávacím systémem a svými pravidly, jež odpovídají jejich hlavnímu předmětu. V případě veřejných zakázek, které obsahují dodávky i služby, je hlavním předmětem část předmětu veřejné zakázky, která předpokládá vyšší hodnotu (zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek).

Po vymezení dvou hlavních (klíčových) aktérů a hlavního předmětu je v souvislosti s veřejnými zakázkami třeba dle Ochrany (2008) definovat hned několik procesů, které je zadavatel povinen plnit, a to procesem:

- zadávání, které má podobu zadávacího řízení a které také podléhá kodifikované zadávací dokumentaci a určitým zásadám postupu zadavatele, tj. zásadám transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace,
- hodnocení, které provádí hodnotící komise jmenována zadavatelem veřejné zakázky a mající nejméně 5 členů. Ta hodnotí nabídky podle hodnotících kritérií, které stanovuje zadavatel s ohledem na cíle a předmět veřejné zakázky,
- výběru – na dodavatele veřejné zakázky zadavatel vyhláší výběrové řízení. Činí tak z důvodu, že veřejná zakázka uspokojuje veřejné potřeby, které by měly být jasně vymezeny, a to pomocí veřejných statků a služeb,
- kontroly – kdy je z výše uvedených důvodů zřejmé, že je potřeba i jejich následná kontrola (Ochrana, 2008).

„Zadavatel je současně povinen ze zákona o finanční kontrole provádět ekonomickou kontrolu ve smyslu auditu ex ante, auditu ex post a průběžnou kontrolu. Smyslem této kontroly je zkoumat, zda použité veřejné zdroje jsou alokovány hospodárně, efektivně a účelně. Protože se jedná o značné zdroje, je v zájmu veřejnosti, aby k tomuto účelu

existovala nezávislá instituce, která bude provádět kontrolu zadávání, hodnocení a výběru veřejných zakázek“ (Ochrana, 2008, s. 94).

Hon (2006) dělí veřejné zakázky na:

- nadlimitní,
- podlimitní,
- malého rozsahu,

a to podle výše jejich předpokládané hodnoty. Čím je tato hodnota vyšší, tím jsou vyšší i požadavky ve výběru dodavatele (Hon, 2006).

Finanční limity zakázek stanovuje vláda v nařízení č. 172/2016 Sb., které nabylo účinnosti dne 1. 10. 2016 (Poremská, 2017).

3.4 Legislativa

Legislativa v oblasti ochrany hospodářské soutěže je vcelku rozsáhlá. Nejedná se totiž pouze o českou, ale také evropskou právní úpravu.

„Na supranacionální úrovni Evropské unie má v oblasti hospodářské soutěže rozhodující roli Evropská komise. ... Vztahy mezi Komisí a národními soutěžními úřady jsou založeny na vzájemné kooperaci. Za účelem efektivní spolupráce při prosazování soutěžního práva ES se vytváří tzv. Evropská soutěžní síť (European Competition Network) složená z Komise a soutěžních úřadů členských států“ (Hon, 2006, s. 20).

V případě zaměření se na tuto oblast, základním dokumentem právní úpravy ochrany hospodářské soutěže je **Smlouva o založení Evropského společenství, a to ve člancích 81 – 89**, ve znění pozdějších předpisů, na kterou poté navazují předpisy práva sekundárního obsahující například Nařízení Rady ES nebo Nařízení Komise ES. Dále pak legislativa v oblasti blokových výjimek a předpisů pro aplikaci soutěžního práva v konkrétních sektorech nebo v oblasti kontroly spojování soutěžitelů.

V oblasti českého soutěžního práva je hlavní normou **zákon č. 143/2001 Sb.**, o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů – aktuální znění zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a o změně zákona

č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

Co se týče ÚOHS, i ten má svůj specifický zákon, a tím je **zákon č. 273/1996 Sb.**, o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, aktuální znění zákon č. 250/2014 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o státní službě, definující jeho pravomoci, kompetence a oblasti působnosti.

V neposlední řadě lze v legislativě České republiky nalézt také zákony, které přímo upravují konkrétní oblast v rámci ochrany hospodářské soutěže, a to například:

- zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek,
- zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a o změně zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití,
- vyhláška č. 294/2016 Sb., kterou se stanoví podrobnosti odůvodnění návrhu na povolení spojení soutěžitelů a dokladů osvědčujících skutečnosti rozhodné pro spojení.

3.5 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Jedná se o ústřední orgán státní správy České republiky ve věcech soutěžně právních, který je pověřen veřejným prosazováním soutěžního práva. Podporuje a chrání hospodářskou soutěž a její nedovolené narušování tím, že dohlíží na:

- zadávání veřejných zakázek,
- nezneužívání dominantního postavení,
- kontrolu spojování soutěžitelů,
- ochranu hospodářské soutěže, a
- případné zakázané dohody

(Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: historie, fakta, svědectví, 2008).

Patří mezi větší soutěžní úřady, které disponují širokou působností. Podle Martina Peciny, bývalého předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, patří ÚOHS „... i mezi ty úřady, které jsou ve světě známé, mají dobrý zvuk a jsou přiměřeně aktivní“ (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: historie, fakta, svědectví, 2008, s. 8).

Český úřad pro ochranu hospodářské soutěže byl zřízen už za dob trvání federativního státu, a to zákonem České národní rady č. 173/1991 Sb. a v činnosti byl od 1. července 1991. Počátky soutěžního úřadu v České republice však sahají až do roku 1968, kdy se hovořilo spíše o soutěži politických stran, ale objevily se také zmínky o soutěži podnikatelských subjektů. I když se do cesty „postavila“ ruská okupace, skupinka členů tehdejšího ministerstva financí se této problematice věnovala nadále a sbírala zkušenosti na nejrůznějších konferencích v zahraničí. Poté již byl vznik zákona o ochraně hospodářské soutěže vcelku rychlým počinem (Kindl, 2016).

V roce 1992 došlo k nahrazení Českého úřadu Ministerstvem pro hospodářskou soutěž. V současnosti je tento úřad známý pod názvem Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který je v činnosti od 1. listopadu 1996 (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, historie úřadu, 2019).

Sídlo Úřadu se v minulosti nacházelo v pronajatých prostorách Ústavního soudu, avšak od roku 2008 se přesídlilo do vlastní budovy, která se nachází na třídě Kpt. Jaroše v Brně (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, vedení úřadu, 2019).

3.5.1 Vedení a organizační struktura

Vedení úřadu se skládá z předsedy a místopředsedů Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Předsedu jmenuje i odvolává na základě návrhu vlády prezident republiky. Jeho funkční období činí 6 let a může však být jmenován maximálně dvakrát. Další podmínkou je zákaz členství v jakékoliv politické straně nebo politickém hnutí. Místopředsedy pak jmenuje i odvolává předseda a určuje jejich přesné pořadí (zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže).

Od roku 2009 je předsedou Úřadu Ing. Martin Rafaj a díky prodloužení prezidentem republiky v roce 2015 působí jako předseda již druhé funkční období.

I. místopředsedou je JUDr. Hynek Brom, který má v kompetenci také řízení Sekce hospodářské soutěže. Místopředsedkyní je JUDr. Eva Kubišová, která vede Sekci veřejných

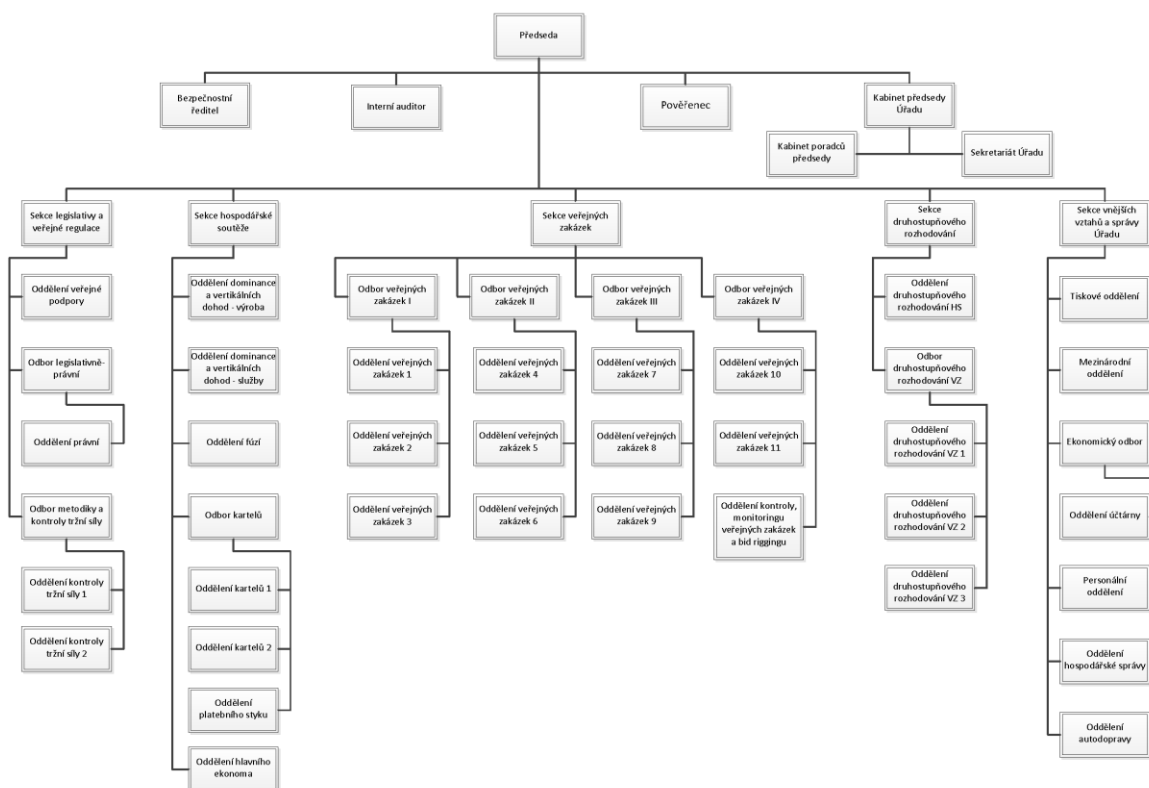
zakázek a místopředsdou JUDr. Petr Solský, který řídí Sekci legislativy a veřejné regulace (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, vedení úřadu, 2019).

Organizační struktura Úřadu je vcelku rozmanitá. Jak je zřejmé z obrázku č. 4, pod předsedou stojí bezpečnostní ředitel, interní auditor, pověřenec, kabinet předsedy Úřadu, který se dělí na kabinet poradců předsedy a sekretariát Úřadu, a v neposlední řadě také 5 příslušných sekcí Úřadu.

- Sekce legislativy a veřejné regulace,
- Sekce hospodářské soutěže,
- Sekce veřejných zakázek,
- Sekce dvouступňového rozhodování,
- Sekce vnějších vztahů a správy Úřadu.

Každá sekce je pak rozdělená ještě na příslušné odbory a oddělení.

Obrázek 4: Organizační struktura ÚOHS

Zdroj: ÚOHS, o Úřadu, organizační struktura, 2019

3.5.2 Oblasti působnosti

Působnost Úřadu je kodifikována v zákoně č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 187/1999 Sb., a lze ji rozdělit do několika oblastí:

1. oblast ochrany hospodářské soutěže, na kterou dohlíží Sekce hospodářské soutěže,
2. oblast dohledu nad zadáváním veřejných zakázek, která spadá pod Sekci veřejných zakázek,
3. oblast veřejných podpor spadající pod Sekci legislativy a veřejné regulace, a konečně
4. oblast dozoru nad prováděním zákona č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, kterou má na starost Sekce legislativy a veřejné regulace, konkrétně Odbor metodiky a kontroly tržní síly (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, významná tržní síla, 2020).

Výše zmíněný zákon také zaručuje politickou a institucionální nezávislost Úřadu. Jak je uvedeno v kapitolách 3.5 a 3.5.1, sídlo Úřadu se nachází v Brně, je odděleno od všech významných institucí, které sídlí v Praze, a které by mohly jeho rozhodovací činnost ovlivňovat. Politická nezávislost je zaručena tím, že funkce předsedy je neslučitelná s funkcí v jakékoli politické straně či hnutí (zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže).

3.5.3 Kompetence

V průběhu let se postavení i pravomoci Úřadu významně změnily a musely být několikrát novelizovány. Jednu z novel zapříčinil například vstup České republiky do Evropské unie (Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže, resp. Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků).

„Novela provedená zákonem č. 155/2009 Sb. zasáhla značně do předpisů upravujících pravomoc Úřadu a řízení před ním. Jednak výslovně vymezila jeho pravomoc při provádění tzv. sektorového šetření, jednak zprehlednila předpisy upravující některé otázky řízení a více se přimkla ke správnímu řádu jakožto k normě upravující všeobecně a daleko podrobněji řízení před správními orgány“ (Kindl, Munková, 2016, s. 400).

Mezi hlavní pravomoci Úřadu patří pravomoc:

- rozhodovací, kterou uplatňuje hned v několika oblastech narušení hospodářské soutěže,
- dozorčí, a
- publikační

(Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: historie, fakta, svědectví, 2008).

Jednou z hlavních pravomocí Úřadu je rozhodnutí o zahájení či nezahájení řízení. A to buď po obdržení podnětů třetích osob, nebo z vlastního podnětu (v souvislosti se zneužitím dominantního postavení a zakázaných dohod).

Tomuto rozhodnutí předchází úkony, s nimiž jsou spojené další pravomoci Úřadu. Jako první jsou to vyšetřovací pravomoci, kdy Úřad má právo požadovat veškeré podklady od soutěžitelů, které souvisejí s jejich obchodní činností. Má taktéž oprávnění ke vstupu do obchodních prostor. V mimořádných situacích toto právo platí i u vstupu do neobchodních prostor (jako jsou byty nebo jakékoliv soukromé prostory), pokud je zde podezření o existenci důležitých důkazů. V takových případech je však potřeba souhlasu soudu (Bednár, 2005).

V souvislosti se sběrem důkazů o porušení soutěžního práva má Úřad právo nahlížet do obchodních záznamů, a to jak v papírové, tak elektronické formě. Z těchto záznamů má oprávnění pořizovat jejich výpisy či kopie. Výjimku tvoří jen advokátní tajemství, které může být součástí práva na obhajobu vyšetřovaného subjektu.

Dalším oprávněním je zapečetění obchodních prostor v souvislosti s případnou manipulací a poškozením důkazů, a to na dobu maximálně 72 hodin (Petr, 2010).

V případě zaměření na dozorčí pravomoc, lze kompetence Úřadu rozdělit na dvě části:

- běžná šetření upravena § 20 odst. 1, kde Úřad dohlíží na dodržování zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále OHS),
- tzv. sektorová šetření upravena § 20 odst. 2, kde má Úřad dozor pouze na dodržování soutěžních podmínek ve vybraných odvětvích či trzích a zahajují se zpravidla, když trh nefunguje tak, jak by ve skutečnosti měl. Tato šetření dříve spadala pod šetření běžná a tvořila jeden celek, avšak byla od nich oddělena již výše zmíněným zákonem č. 155/2009 Sb.

Pokud při šetření Úřad dospěje k důvodnému podezření o narušení hospodářské soutěže, má právo zahájit správní řízení. Výjimku tvoří případy, které nejsou natolik závažné a existuje u nich možnost soutěžní problém odstranit i bez zahájení správního řízení. V takovém případě však musí soutěžitel spolupracovat a podat Úřadu návrh, jak a za jakou dobu tento problém odstraní. Pokud se tak nestane a soutěžitel neprojeví zájem o odstranění problému, má Úřad oprávnění zahájit i v takovýchto případech správní řízení (Bednář, 2005).

V případě rozhodnutí Úřadu o tom, že nedošlo k protisoutěžnímu jednání, správní řízení se zastavuje. Pokud však došlo k jakémukoliv narušení chodu hospodářské soutěže, má Úřad právo na uložení sankce (upraveno v § 22a odst. 2 a 3 OHS) nebo tzv. opatření k nápravě, tzn. ukončení protisoutěžního jednání a obnovu efektivní hospodářské soutěže (Bednář, 2005).

Další kompetencí, kterou lze přiřadit do oblasti dozorcí, je dohled nad intervencemi státu v oblasti schvalování veřejné podpory a zadávání a přidělování veřejných zakázek. Ty mohou rovněž vést k ohrožení a narušení hospodářské soutěže a protisoutěžnímu jednání (Hon, 2006).

V neposlední řadě má Úřad pravomoc rozhodovat o spojování soutěžitelů. V těchto věcech, na rozdíl od posuzování narušování hospodářské soutěže, Úřad rozhoduje *ex ante*, tzn. hodnotí, jaký dopad na trh bude spojení mít (Bednář, 2005).

V souvislosti se členstvím České republiky v Evropské unii na našem území posuzujeme dva právní režimy – české a komunitární soutěžní právo. Na rozdíl od Komise, jejíž kompetence spadají výlučně do oblasti práva komunitárního, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže má pravomoc uplatňovat jak právo národní, tak i právo komunitární (pokud se jedná o jednání s komunitárním prvkem) (Petr, 2010).

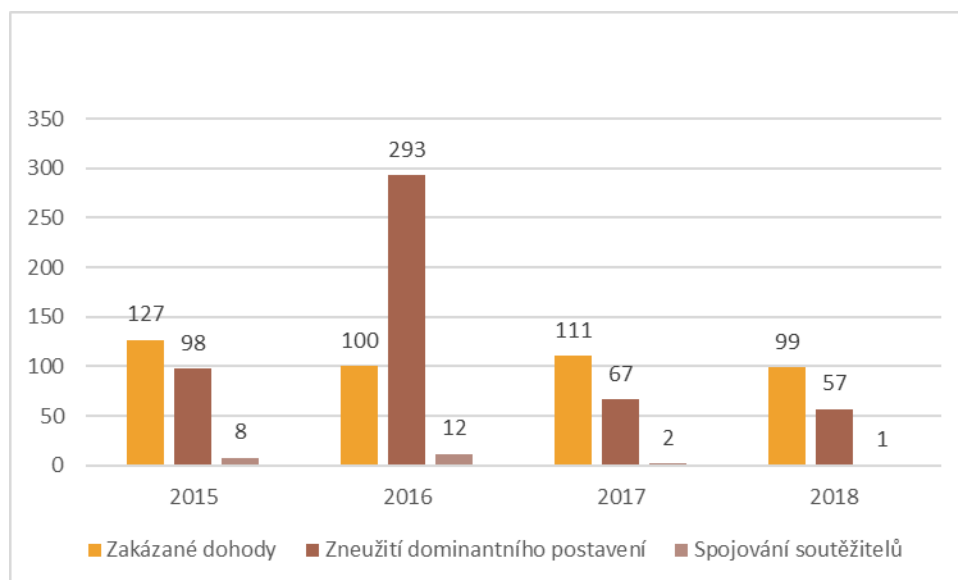
4 Vlastní práce

Podkapitola 4.1 této práce je zaměřena na kvantitativní analýzu statistických údajů obdržných podnětů, zahájených správních řízení a vydaných rozhodnutí v oblasti hospodářské soutěže v letech 2015–2018.

Následující podkapitola 4.2 se zaměřuje na kvalitativní analýzu vybraných rozhodnutí ÚOHS v letech 2015–2018, kde každé z nich bude konkrétně zaměřené na jednu oblast ohrožení/narušení hospodářské soutěže – oblast zakázaných dohod, zneužití dominantního postavení a spojování soutěžitelů (fúze). Úřad se podle poslední novely v roce 2012 nově zaměřuje také na protisoutěžní jednání orgánů veřejné správy, které však nebude předmětem této práce, neboť se jedná o jistou zvláštnost v českém soutěžním prostředí a týká se pouze vybraných orgánů, ne celého trhu, a proto ani není součástí teoretických východisek. Navíc se tato oblast teprve rozvíjela a nebyla běžnou praxí. Tato oblast se více konkretizovala až v roce 2016, kdy Úřad vydal historicky první rozhodnutí a uložil první sankci za toto protisoutěžní jednání. V této oblasti se rovněž upřednostňuje spíše alternativní řešení bez uložení sankce a v případě uložení se nejedná o tak závažné částky v porovnání s ostatními oblastmi ochrany. Pro hlavní účely práce tak není příliš zajímavá a významná v ovlivňování počtu uložených sankcí ve sledovaném období.

4.1 Rozhodovací činnost v oblasti hospodářské soutěže

Graf 1: Obdržené podněty v oblasti hospodářské soutěže v letech 2015–2018

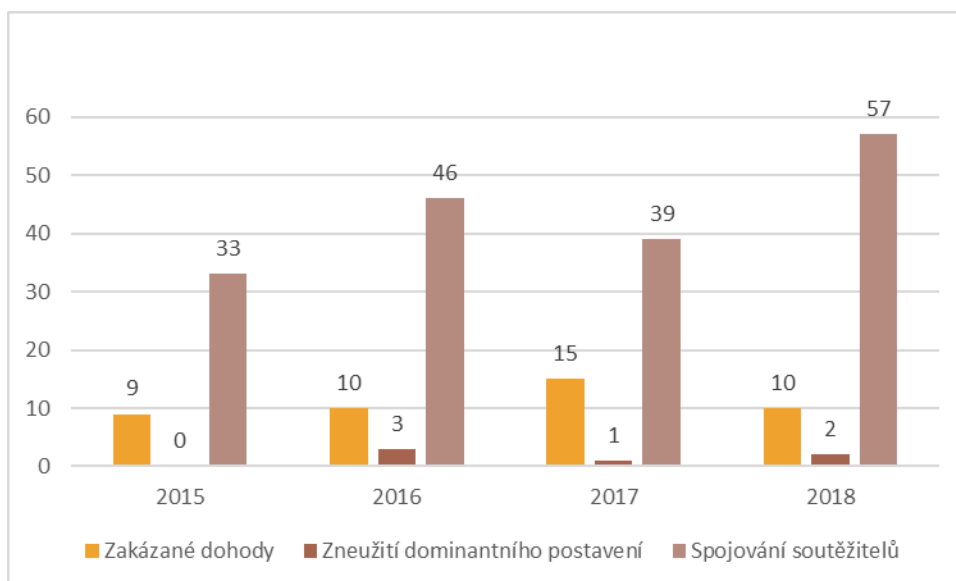

Zdroj: ÚOHS, Výroční zprávy z let 2015–2018, vlastní zpracování

V roce 2015 bylo Úřadem přijato celkem 233 podnětů, z nichž 127 patřilo zakázaným dohodám, 98 zneužití dominantního postavení a 8 spojování soutěžitelů. V následujícím roce se situace změnila – v některých případech s progresivní tendencí, v některých naopak měla charakter regresivní. Celkový počet podnětů v roce 2016 činil 405, z toho v oblasti zakázaných dohod se snížil o 21,26 % na 100 podnětů, oproti tomu oblast hospodářské soutěže se vyšplhala na maximum ve sledovaném období, a to o 198,98 % na 293.

V oblasti spojování soutěžitelů se taktéž jednalo o nárůst (50 %), avšak v porovnání s oblastí zneužití dominantního postavení nebyl tak výrazný. Rok 2017 představoval opačnou změnu oproti předešlému roku, celkový počet se snížil na 180. Počty obdržených podnětů v tomto roce vzrostly pouze u zakázaných dohod, a to o 11 % na 111. V dalších dvou oblastech počty poklesly, u zneužití dominantního postavení se jednalo o 77,13 % pokles na 67 a u fúzí o 83,33 % pokles na 2 podněty. V posledním sledovaném roce (2018) měly počty oproti minulému roku ve všech oblastech regresivní charakter. Celkový počet klesl na 157, z toho u dohod se jednalo o 10,81 % úbytek na 99, u dominantního postavení počty poklesly o 14,93 % na 57 a u fúzí se v průběhu let snížily na minimum – o 50 % na 1 podnět.

Graf 2: Zahájená správní řízení v oblasti hospodářské soutěže v letech 2015–2018

Zdroj: ÚOHS, Výroční zprávy z let 2015–2018, vlastní zpracování

Ve srovnání s předchozím grafem je vidno, že se počty obdržených podnětů a zahájených řízení vyvíjí v opačném gardu, a to z jednoho hlavního důvodu. Většina prošetřovaných podnětů je nedůvodná a není zde potřeba zahájení správního řízení. Šetření probíhá bez správního řízení a jeho výsledkem není rozhodnutí. V oblasti fúzí je nezbytné podání společného návrhu spojujících se soutěžitelů Úřadu, který rozhoduje o jeho povolení. Zahájení řízení v této věci tak probíhá na návrh soutěžitelů, nikoliv na podnět třetí osoby, a proto vykazují nejnižší počty obdržených podnětů a nejvyšší počty zahájených řízení. Dalším důvodem této opačné tendence je fakt, že většina správních řízení nevychází z podnětů, ale především z vlastní činnosti Úřadu či ze spolupráce s Policií České republiky.

V oblasti zakázaných dohod bylo v roce 2015 zahájeno pouze 9 správních řízení, oproti tomu v oblasti spojování soutěžitelů jich bylo 33. Dohromady se jednalo o 42 správních řízení.

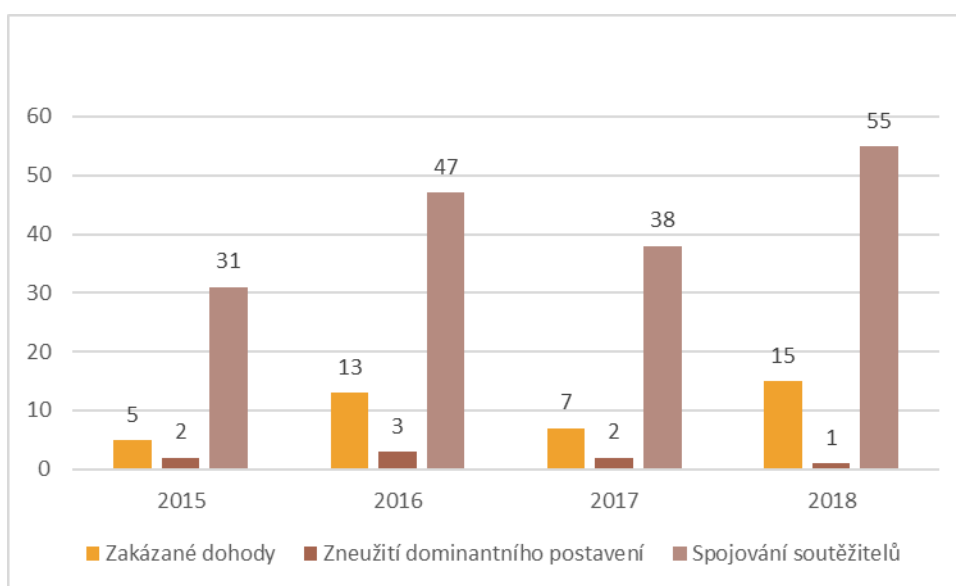
Celkový počet řízení se v roce 2016 zvýšil na 59. Největší rozdíly (oproti předchozímu roku) lze vidět u zneužití dominantního postavení, kdy se počet zahájených řízení zvýšil o trojnásobek na 3 zahájené správní řízení. U zakázaných dohod se jednalo o 11,11 % zvýšení na 10 řízení a u fúzí o 39,39 % nárůst na 46.

V roce 2017 se počet snížil na 55 a jednalo o úbytek u dvou oblastí, o 66,66 % na 1 řízení u zneužití dominantního postavení a o 15,22 % na 39 řízení u spojování

soutěžitelů. Oproti tomu lze zaznamenat nárůst o 50 % na 15 u správních řízení týkajících se zakázaných dohod.

V posledním sledovaném roce počet zahájených správních řízení rovnal 69, což znamená nejvyšší počet řízení ve sledovaném období. Jednalo se o znatelný nárůst řízení v souvislosti s fúzí, a to o 46,15 % na 57. V oblasti zakázaných dohod se počet snížil o 33,33 % na stejný počet jako v roce 2016. V rámci zneužití dominantního postavení se taktéž o 50 % změnu a počet řízení se v této oblasti zvýšil na 2 zahájená správní řízení.

Graf 3: Vydaná rozhodnutí v oblasti hospodářské soutěže v letech 2015–2018

Zdroj: ÚOHS, Výroční zprávy z let 2015–2018, vlastní zpracování

Z grafu č. 3 je zřejmé, že všechny oblasti (kromě roku 2018 v oblasti zneužití dominantního postavení) v průběhu let vykazovaly kolísavou tendenci – konkrétně nejdříve progresivní, poté regresivní, a nakonec opět progresivní.

V roce 2015 bylo Úřadem vydáno celkem 38 rozhodnutí, z toho 5 v oblasti zakázaných dohod, 2 v oblasti zneužití dominantního postavení a 31 v oblasti spojování soutěžitelů.

V roce následujícím se jednalo o 63 rozhodnutí. Ve všech oblastech se zvýšení pohybovalo kolem dvojnásobku rozhodnutí – u dohod se jednalo o růst na 13 rozhodnutí, u zneužití dominantního postavení na 3 a u fúzí na 47 rozhodnutí.

Následující rok bylo vydáno celkem 47 rozhodnutí, a jak již bylo uvedeno, jednalo se o pokles. O 46,15 % na 7 rozhodnutí u dohod, o 33,33 % na 2 u dominantního postavení a o 19,15 % na 38 rozhodnutí.

Celkový počet vydaných rozhodnutí v roce 2018 činil 71, kdy se v rámci zakázaných dohod jednalo o více než dvojnásobné zvýšení na 15 rozhodnutí – 11 v souvislosti s horizontálními kartelovými dohodami a 4 s dohodami vertikálními, za něž uložené sankce přesahovaly 13 milionů korun. V oblasti zneužití se jednalo pouze o jedno rozhodnutí (pokles 50 % oproti předešlému roku), které však bylo sankciováno vyšší pokutou než celá oblast dohod, a to více než 15,5 miliony korun. V rámci fúzí se jednalo opět o vzrůst o 44,74 % na 55 rozhodnutí, což vykazuje nejvyšší počet ze všech oblastí, a dokonce i ze všech sledovaných let.

Jak lze vidět v celém sledovaném období, počty zahájených správních řízení a poté vydaných rozhodnutí se v určitých oblastech v každém roce liší. Vydaná rozhodnutí vykazují vyšší počet, i když vůbec nedošlo k zahájení správního řízení.

Důvodem je skutečnost, že v některých případech, kdy protisoutěžní jednání ještě nebylo uskutečněno a nevznikl žádný negativní dopad na trh, lze uplatnit tzv. alternativní řešení. Jak již bylo zmíněno v kapitole 3.5.3, soutěžiteli je umožněno odstranění problému a v případě dostatečné nápravy je případ uzavřen bez správního řízení. Toto řešení je možné uvést na případu, kdy v roce 2017 Úřad odhalil dohody o zákazu exportu u českých pivovarů. Dotčené subjekty však prokázaly, že tyto dohody nevnucují a nekontrolují, a tak jim bylo umožněno alternativní řešení pomocí soutěžní advokacie, kdy se zavázaly k nápravě smluvních ujednání a k zneplatnění těchto dohod.

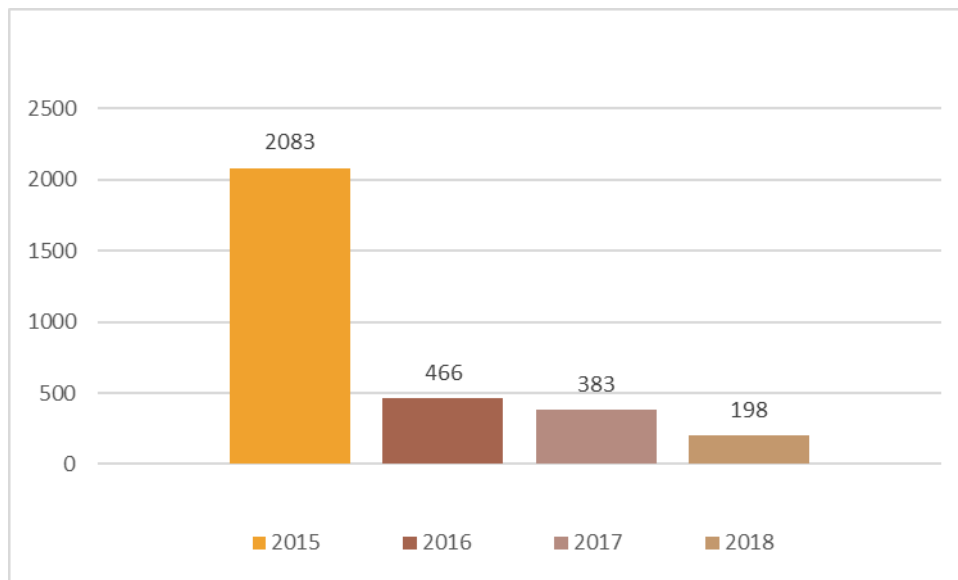
Další příčinou nekorespondujících počtů v obou kritériích je fakt, že některá rozhodnutí byla vydávána až rok následující, avšak řízení mohla být započata už v roce předchozím. Děje se tak z důvodu přerušování řízení či zahájení správního řízení ke konci sledovaného roku.

Nejvyšší počet vydaných rozhodnutí připadá na oblast spojování soutěžitelů. Děje se tak především z důvodu, že protisoutěžní jednání postihuje spíše koncové spotřebitele, kteří se mohou dožadovat nároku na náhradu škody. V ostatních oblastech jsou to spíše konkurenční subjekty. Oproti tomu oblast zneužití dominantního postavení vykazuje počty nejnižší.

Ve všech oblastech lze vidět kolísavou tendenci vývoje, největší výkyvy však vykazovaly oblasti zakázaných dohod a spojování soutěžitelů, kde byly počty rozhodnutí

nejvyšší v roce 2018. Ve srovnání s rokem 2015 se v oblasti dohod jednalo o nárůst trojnásobný a v oblasti fúzí téměř o dvojnásobek.

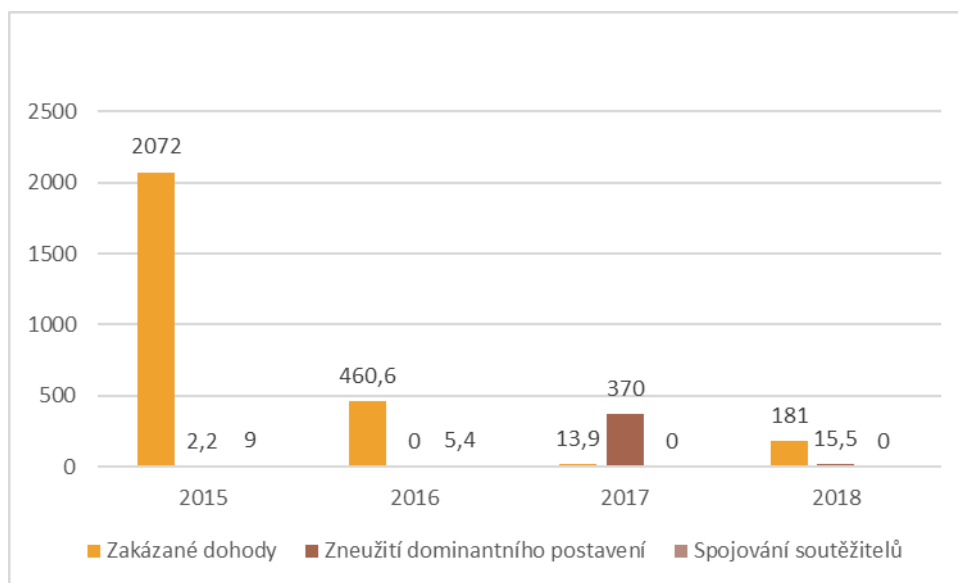
Graf 4: Uložené sankce v oblasti hospodářské soutěže v I. stupni v letech 2015–2018

Zdroj: ÚOHS, Výroční zpráva z roku 2018, vlastní zpracování

Z grafu č. 4 je zřejmé, že výše udělených sankcí má v průběhu let degresivní tendenci. Velké výkyvy lze vidět v roce 2015, který byl rokem velmi „bohatým“ na jejich počet. To bylo zapříčiněno především rekordně sankciovaným stavebním kartelem v historii Úřadu, který spadá mezi zakázané dohody typu bid rigging (kartelové dohody mezi uchazeči o veřejné zakázky). Odhalování těchto dohod je v posledních letech prioritou ÚOHS.

Graf 5: Výše uložených sankcí v jednotlivých oblastech hospodářské soutěže v I. stupni v letech 2015–2018

Zdroj: ÚOHS, Výroční zprávy z let 2015–2018, vlastní zpracování

Jak lze vyčíst z výročních zpráv, Úřad ve sledovaném období neprováděl analýzu udělených sankcí jednotně, statistické údaje jsou v prvních dvou letech uvedeny v grafu č.5 s uvedením počtu u všech sledovaných oblastí, oproti tomu u dalších dvou je počet zmíněn pouze v textu (viz přílohy). V posledních dvou sledovaných letech nebyla v oblasti spojování soutěžitelů udělena žádná sankce, neboť součet ostatních dvou oblastí vykazuje celkový počet udělených sankcí v onom roce a u spojování soutěžitelů není uvedený počet žádný. Hlavním důvodem je fakt, že v oblasti fúzí docházelo spíše k přijetí závazků a správní řízení se obešlo bez udělení pokuty, nebo nebylo prokázáno porušení zákona.

Z obsahového hlediska se Úřad ve svých výročních zprávách nezabývá analýzou dynamiky vývoje obdržených podnětů, správních řízení a vydaných rozhodnutí, zabývá se pouze jejich četností.

4.2 Analýza vybraných rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

4.2.1 Rozhodnutí v oblasti zakázaných dohod

Kartelová dohoda ve stavebnictví

Na základě podnětu Policie České republiky se Úřad pro ochranu hospodářské soutěže začal zabývat případem možného porušení zákona v souvislosti s existencí kartelové dohody mezi uchazeči o veřejné zakázky v oblasti inženýrského stavitelství:

- „Revitalizace návsi Stará Pohůrka“,
- „R4 Mirovice – Třebkov“,
- „Písek – rekonstrukce lokality na Bakalářích“,
- „Jeronýmova Třeboň“,

kterými byly společnosti: STRABAG a.s., EUROVIA CS a.s., SWIETELSKY stavební s.r.o., M – SILNICE a.s., Lesostavby Třeboň a.s., BERGER BOHEMIA a.s., Skanska a.s. V rozhodnutí se objevovaly také další společnosti, které však nebyly hlavními účastníky nebo v době šetření již zanikly. Úřad v této věci shledal důvodné podezření o pochybení, a tak z důvodu existence společných znaků a postupů účastníků ve všech třech zakázkách dne 31. 7. 2012 zahájil jedno společné správní řízení (ÚOHS, hospodářská soutěž, sbírky rozhodnutí, detail 13666, 2020).

Úřad provedl u výše zmíněných společností místní šetření, kdy si vyžádal a následně prošetřil všechny dokumenty související s nabídkami a uzavřenými smlouvami o veřejné zakázce. V dokumentech se nacházely ručně psané poznámky, a taktéž ručně přepisované částky, které nekorespondovaly s částkami původními. Dále zjistil, že existuje emailová korespondence mezi účastníky řízení, která vykazuje, že si konkurenční společnosti mezi sebou upravovaly a dohadovaly ceny nabídek do výběrového řízení, aby bylo předem jasné, kdo z nich řízení o zakázce vyhraje. Z uvedeného vyplývá, že účastníci byli v kontaktu již v době před zahájením podávání nabídek na veřejné zakázky.

Úřad potvrzuje, že se účastníci řízení dopustili správních deliktů podle § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže ve znění pozdějších předpisů, neboť ve všech uvedených zakázkách koordinovali svou účast a nabídky ve výběrových řízeních na veřejné zakázky v oblasti stavebnictví a jednali ve vzájemné shodě. Jejich jednání bylo

kvalifikováno jako zakázaná dohoda s prvky rozdělení trhu a cen. Svým jednáním vážně ohrozili efektivní fungování hospodářské soutěže a taktéž způsobili újmu dalším společnostem, které své nabídky z těchto důvodů ani nepředložily a nemohly se tak zúčastnit výběrového řízení o veřejné zakázky. Z důvodu zvláště závažného porušení a existence zvláště nebezpečných případů „bid-riggingu“ byla účastníkům řízení uložena rekordní pokuta, která činila bezmála **2,04 miliardy korun** (ÚOHS, hospodářská soutěž, sbírky rozhodnutí, detail 13666, 2020).

Z důvodu podání rozkladu a podání námítky podjatosti vůči předsedovi Úřadu došlo k řízení o rozkladu původního řízení. Podané rozklady však byly zamítnuty a došlo pouze ke **snížení** výše uložených pokut, a to **téměř o 380 milionů korun**, z důvodu místy nedostatečných závěrů Úřadu (ÚOHS, hospodářská soutěž, sbírky rozhodnutí, detail 13666, 2020).

Pro některé účastníky řízení nebyla takováto situace žádnou novinkou, neboť se dopouštěli zakázaného jednání ve vzájemné shodě v dalších veřejných zakázkách již v minulosti. Jednalo se tak o opakované a úmyslné protiprávní jednání v oblasti zakázaných dohod typu bid rigging. Vzhledem k závažnosti případu a zakázanému jednání ve vzájemné shodě Úřad výše uvedeným společnostem k pokutě navíc zakazuje plnění dohod do budoucna.

4.2.2 Rozhodnutí v oblasti zneužití dominantního postavení

Zneužití dominantního postavení v dálkové osobní železniční dopravě v letech 2005/2006–2014

Účastníkem tohoto správního řízení se stala společnost České dráhy, a.s., která byla vybrána jako nejlepší firma ve věci poskytnutí dálkové osobní železniční dopravy na linkách Pardubice – Liberec a Plzeň – Most v letech 2005/2006–2014. Zadavatelem této nabídky bylo Ministerstvo dopravy České republiky (ÚOHS, hospodářská soutěž, sbírky rozhodnutí, detail 16255, 2020).

Úřad se touto nabídkou zabýval již v minulosti, a to na základě podnětu od společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o., avšak došel k závěru, že neshledává žádné podezřelé okolnosti, které by nasvědčovaly možnému zneužití dominantního postavení.

Z důvodu neustálého namítaného jednání společnosti České dráhy, a.s. se Úřad rozhodl o přezkum této věci v rámci své dozorové pravomoci. V rámci předběžného šetření si Úřad vyžádal další ekonomické podklady od společnosti ČD, zadavatele a taktéž kontrolní závěry od Nejvyššího kontrolního úřadu. Po získání a důkladném prošetření těchto informací nabyt jisté pochybnosti o nekalém jednání společnosti, a tak dne 23. 3. 2016 rozhodl o zahájení správního řízení v této věci.

Nabídkového řízení na linku Plzeň – Most se zúčastnili dva uchazeči, a to společnost České dráhy, a.s. a VIAMONT a.s. a na linku Pardubice – Liberec tři uchazeči o poskytování požadovaných služeb. Ke dvěma zmíněným se navíc přidala společnost Connex Česká Železniční, s.r.o. Uchazeči měli za úkol podat nabídku včetně kalkulací předpokládaných nákladů a výnosů, přiměřeného zisku a ztráty, a tyto položky se staly hlavním kritériem výběru poskytovatele požadovaných služeb. V porovnání všech uchazečů zadavatel došel k závěru, že nejvýhodnějším, nejhospodárnějším a nejefektivnějším uchazečem na obou zadaných linkách je společnost ČD.

Úřad po zvážení a obdržení všech potřebných dokumentů a podkladů došel k závěru, že společnost ČD ve svých výkazech pro Ministerstvo dopravy neuváděla pravdivé informace o výši skutečných nákladů a výnosů. V celém sledovaném období uváděla pouze výši stanovenou ve smlouvě se zadavatelem, avšak realita se výrazně lišila. Kalkulace položek uvedených v nabídce, a poté ve smlouvě, byly zřetelně nižší, než které společnost ve skutečnosti vykazovala.

Dále společnost ČD podhodnocovala výši skutečné ztráty a aplikovala predátorské ceny na úkor ostatních soutěžitelů v této věci. Zneužila svého dominantního postavení na relevantním trhu a způsobila tak újmu nejen společností VIAMONT a.s. a Connex Česká Železniční, s.r.o. jako potenciálními konkurentům v oblasti poskytování dálkové osobní železniční dopravy na uvedených linkách, ale navíc potenciální újmu konečným spotřebitelům v souvislosti s ovlivněním kvality a širě provozovaných služeb. V neposlední řadě zapříčinila omezení/narušení hospodářské soutěže na tuzemském trhu a taktéž ovlivnění obchodu mezi členskými státy EU.

Společnost ČD k tomuto vyjádření projevila několik námitek, avšak Úřad je všechny úspěšně a prokazatelně vyvrátil, a taktéž potvrdil účastníkově úmyslné protiprávní jednání po celou dobu uzavřených smluv se zadavatelem, kdy účastník řízení předložil nepřiměřeně nízkou nabídkovou cenu.

Výsledkem jednání společnosti ČD je skutečnost, že se dopustila spáchání správního deliktu dle § 22a odst. 1 písm. c) zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, a porušení zákazu v článku 102 Smlouvy o fungování Evropské unie. Jelikož se jednalo o dva šetřené případy (dvě linky), kde v každém z nich společnost spáchala oba výše uvedené správní delikty, bylo protizákonné jednání čtyřnásobného charakteru.

Dle výše uvedeného byla společnosti po uvážení všech nutných aspektů, jako jsou například (ÚOHS, hospodářská soutěž, sbírky rozhodnutí, detail 16255, 2020):

- závažnost správního deliktu,
- polehčující a přitěžující okolnosti,
- jednání účastníka v průběhu řízení – zda se pokusil o odstranění či nápravu negativních důsledků svého protiprávního jednání,
- účastníkově aktuální ekonomická situace,
- absorpční zásada,

vyměřena pokuta ve výši **367 805 000 Kč**.

Účastník řízení podal námitku i ve věci výše vypočtené pokuty. Této námitce předseda Úřadu částečně vyhověl a po zohlednění různé míry závažnosti protiprávního jednání na tuzemský trh a na obchod mezi členskými státy byla pokuta snížena na konečnou částku **274 797 000 Kč** (ÚOHS, definitivní pokuta pro České dráhy za narušování liberalizace činí téměř 275 milionů korun, 2019).

U společnosti ČD se taktéž nejedná o prvotní porušení zákona, neboť již v minulosti zneužívala své dominantní postavení vůči ostatním účastníkům trhu. I přes předchozí zákaz Úřadu toto jednání vykonávala dále i v ostatních případech, a to ne pouze jednou. Avšak nejednalo se pouze o zneužívání dominantního postavení, společnost byla taktéž účastníkem zakázané dohody s cílem narušení hospodářské soutěže na trhu nákladní železniční přepravy s dalšími dopravci.

4.2.3 Rozhodnutí v oblasti spojování soutěžitelů

Nedovolené spojení soutěžitelů ARMEX Oil s.r.o. / TRANSCARGO s.r.o.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zahájil dne 30. 1. 2015 správní řízení ve věci spojení soutěžitelů ARMEX Oil s.r.o. a TRANSCARGO s.r.o. na návrh jedné ze společností (ÚOHS, hospodářská soutěž, sbírky rozhodnutí, detail 14239, 2020).

Při šetření o povolení tohoto spojení však Úřad zjistil i skutečnosti, které vykazovaly možné porušení zákona ve věci nedovoleného spojení již před podáním návrhu. Podle prošetřovaných dokumentů obou společností bylo zjištěno, že společnost ARMEX uzavřela se společností TRANSCARGO smlouvu o nabytí 100 % obchodního podílu, čímž nabyla přímou kontrolu nad touto společností. Na valné hromadě navíc došlo ke schválení její roční uzávěrky a jmenování nových jednatelů společnosti navržených účastníkem řízení. Jednání se uskutečnilo již v roce 2013, a z tohoto důvodu bylo s účastníkem řízení zahájeno správní řízení ve věci porušení zákona a nedovoleného spojení soutěžitelů před právoplatným rozhodnutím Úřadu.

Účastník řízení se tak dopustil správního deliktu porušením § 18 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, neboť byl povinen podat návrh na povolení spojení neodkladně. Po zohlednění všech okolností (koeficient času, přitěžující/polehčující okolnosti, úmyslné/neúmyslné porušení, maximální hranice pokuty apod.) mu byla za toto protiprávní jednání uložena pokuta ve výši **7 549 000 Kč** (ÚOHS, hospodářská soutěž, sbírky rozhodnutí, detail 14239, 2020).

Společnost sice vyjádřila zájem o proces narovnání, avšak už nepředložila zájem a stanovisko ohledně snížení pokuty, a tím pádem Úřad proces narovnání zastavil. Při ústním jednání byla společnosti sdělena předpokládaná výše pokuty, ke které měla společnost určité výhrady a námitky, které však byly Úřadem náležitě popřeny, a tak nebylo důvodu k jejímu snížení.

Jednání ve věci spojení soutěžitelů nebylo pro společnost ARMEX Oil s.r.o. první zkušeností, neboť se již zúčastnila jednoho správního řízení s jinou společností na trhu s pohonnými hmotami. Avšak v tomto případě splnila všechna požadovaná kritéria a toto spojení bylo Úřadem povoleno. Skutečnost prvního případu porušení zákona v této oblasti

Úřad zohlednil i ve výši udělené pokuty pro účastníka řízení, neboť se nejednalo o recidivní chování, a pokuta tak plnila především výchovný charakter.

4.2.4 Rozhodnutí v oblasti veřejných zakázek

Zajištění provozu systému elektronického mýta po roce 2016

Předmětem šetření se stala veřejná zakázka ve věci zajištění výběru elektronického mýtného po roce 2016 zadávaná Ministerstvem dopravy České republiky v jednacím řízení bez uveřejnění na základě výzvy k jednání ze dne 27. 8. 2016. Smlouva na tuto zakázku byla uzavřena se společnostmi Kapsch TrafficCom Construction & Realization spol. s.r.o., Kapsch BusinessCom AG, Kapsch CarrierCom AG, Kapsch TrafficCom AG a Kapsch Telematic Services spol. s.r.o., se kterými byla uzavřena i předchozí smlouva na dodávky a služby v roce 2006 (ÚOHS, veřejné zakázky, sbírky rozhodnutí, detail 14308, 2020).

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže si na základě obdržného podnětu na přezkum jednání v souladu se zákonem vyžádal od zadavatele stanovisko a dokumentaci pořízenou v souvislosti s touto zakázkou a nabyt pochybnosti, že je postup zadavatele ve věci zadávání předmětné veřejné zakázky v rozporu se zákonem, a tak dne 9. 9. 2016 zahájil správní řízení z moci úřední.

Zadavateli byla stanovena lhůta, ve které byl oprávněn vyjádřit své stanovisko. Uvedl, že je přesvědčen o tom, že se nejedná o vládní nečinnost, ani že by neučinil žádné hmatatelné kroky vedoucí k vyřešení situace. Dále byl předložen podrobný chronologický plán kroků, ze kterého dle zadavatele vyplynulo, že stát není schopen zrealizovat zadávací řízení. Na druhé straně uznal, že se v roce 2006 dopustil neobratnosti v souvislosti s právy k technické dokumentaci, kde opomenul ukotvit odpovídající povinnosti původního uchazeče pro případ, kdy by došlo k jeho změně – tzv. výměně stráží. Taktéž uvedl, že doposud nikde v Evropě nedošlo ke změně dodavatele služeb provozu mýtného systému, a také, že zadavatelé, ani příslušné správní orgány či soudy neměli dostatečné zkušenosti se zásadami a principy obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu v této věci.

Dalším bodem zadavatelova stanoviska byl fakt, že si je vědom zájmu společnosti Sky Toll s.r.o. o předmětnou veřejnou zakázku, díky kterému si nechal vypracovat dva znalecké posudky. Oba posudky potvrzují existenci technických důvodů znamenajících nemožnost využití jiného, než stávajícího dodavatele (konsorcium Kapsch). Jako další důkaz

o postupu v souladu se zákonem zadavatel předložil stanoviska dvou advokátních kanceláří, přičemž obě konstatují, že v případě existence technických důvodů lze využít jednací řízení bez uveřejnění.

Jak je uvedeno v jednotlivých rozhodnutích, provedl Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v rámci svých pravomocí veškeré kroky k získání potřebných důkazů a stanovisek od zadavatele. V první řadě akcentoval, že znalecké posudky sice potvrzovaly samotnou existenci technických důvodů pro využití jednoho (stávajícího) dodavatele, avšak už nevěnovaly pozornost skutečnosti, že si zadavatel stav technické exkluzivity ve prospěch vybraného uchazeče vytvořil sám svým přechozím jednáním (uzavřením smluv s původním vybraným uchazečem), což bylo taktéž potvrzeno Pracovní skupinou pro transparentní veřejné zakázky. Úřad ve svém vyjádření odkazoval na skutečnost, že se tyto posudky nedají brát jako důvody pro využití jednacího řízení bez uveřejnění, neboť se vztahovaly pouze na „technické závěry“, nikoliv k možnému postupu zadavatele v právní rovině. Rovněž shrnul, že důvodem použití tohoto druhu jednacího řízení byl fakt, že zadavatel v dané době nedisponoval efektivními nástroji umožňující přístup k obměně stávajícího dodavatele.

Další skutečností, která vykazuje nemožnost využití jiného než jednacího řízení bez uveřejnění, je to, že původní smlouva mezi zadavatelem a původním vybraným uchazečem byla ujednána nevhodně. Zadavatel by podle licenčních ujednání (ve věci technické dokumentace, softwaru, databázové sady a struktury) získal neomezený přístup až ke dni ukončení původní smlouvy, což vylučovalo plynulý přechod mýtného systému na nového dodavatele. Rovněž akcentoval článek o zakotvení povinné součinnosti původního uchazeče s nastávajícím.

Úřad ve svém prohlášení ještě dodal, že zadavatel si již v době zadávání původní zakázky musel uvědomovat nutnost zabezpečení kontinuity provozování mýtného systému, neboť předchozí smlouva byla podepsána na dobu určitou. Pokud se tak nestalo, nemůže být tato jeho nečinnost zohledněna v jeho prospěch. Taktéž nikde není jasně uvedeno, jak chtěl zadavatel postupovat a zabezpečit provoz v období po skončení původní smlouvy. To znamená, že není možné zadavateli přisvědčit, že jde pouze o nešikovnost jednání.

Ze všech uvedených důvodů, okolností a argumentací zadavatele Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v této věci rozhodl tak, že zadavatel při zadávání šetřené veřejné

zakázky nepostupoval v souladu se zákonem a dopustil se správního deliktu jak podle § 120 odst. 1 písm. c) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, tak i § 268 odst. 1 písm. a) nově přijatého zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, který nabyl účinnosti dne 1. 10. 2016. Úřad však jednání zadavatele posuzoval pouze podle právní úpravy účinné v době spáchání správního deliktu (v souladu s článkem 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod).

Jednací řízení bez uveřejnění je podmíněno splněním podmínek pro jeho využití stanovené v § 23 odst. 4 písm. a) zákona, a také povinností uveřejnit oznámení o zahájení zadávacího řízení. Svým jednáním tak způsobil nedůvodné vyloučení ostatních soutěžitelů z hospodářské soutěže. Zadavatel však ani jeden z těchto předpokladů nesplnil, a proto mu byla udělena pokuta ve výši **1 000 000,- Kč**. V jejím stanovení Úřad zohlednil hned několik skutečností, a to (ÚOHS, veřejné zakázky, sbírky rozhodnutí, detail 14308, 2020):

- rozdílnou úroveň a zkušenosti s výběrem mýta v roce 2006 a v roce 2016,
- zadavatelovu snahu zvrátit původní příčinu,
- specializovanou veřejnou zakázku,
- zadavatelovu snahu předejít situaci přerušení výběru mýtného,
- přistoupení k upravení předešlých nevhodně smluvených jednání, a
- zadavatelovu ekonomickou situaci.

I v tomto případě se jedná o recidivní chování, neboť Ministerstvo dopravy bylo zadavatelem dalších několika veřejných zakázek, ve kterých se dopustilo přestupku nebo správního deliktu, a díky kterému následovalo uložení pokuty za toto jednání.

5 Výsledky

Z výsledků kvantitativní analýzy vyplývá, že počty zahájených řízení a vydaných rozhodnutí vykazují v průběhu sledovaných let kolísavou tendenci. Oblast zneužití dominantního postavení není běžným jevem, a proto vykazuje počty nejnižší. Oproti tomu nejvyšší počty řízení a rozhodnutí lze vidět v oblasti spojování soutěžitelů, neboť stále narůstá počet žádostí o toto povolení.

V případě zaměření se na vývoj počtu sankcí za protizákonné jednání v jednotlivých oblastech, dominují zakázané dohody. Nevykazují tak velký počet správních řízení a vydaných rozhodnutí, avšak jsou nejzávažnějším případem narušování hospodářské soutěže a sankce za ně jsou nemalého charakteru. V průměru tak vykazují nejvyšší udělené sankce ve sledovaném období. Na druhé straně oblast spojování soutěžitelů sice dominuje v počtech řízení a rozhodnutí, avšak většina z nich je povolena nebo povolena se závazky a nejedná se o závažné narušení soutěže, proto není třeba udělení pokuty a v průběhu let vykazuje průměrně nejnižší výši udělovaných sankcí. V posledních dvou sledovaných letech se dokonce jednalo o sankce nulové.

Jak lze vyčíst z výsledků, pro subjekty, které se dopustí ne tak závažného deliktu, má sankce především výchovný charakter a pouze symbolickou výši – případ zajištění provozu elektronického mytá. Oproti tomu některé subjekty se i po opakovaném sankcionování vědomě dopouští nezákonného soutěžního jednání, které pak znamená daleko větší postih a neustále se zvyšující uložené pokuty – případ Českých drah či kartelových dohod stavebních společností. Neplatí to však ve všech případech.

Z kvalitativní analýzy vybraných rozhodnutí je patrné, že se Úřad v průběhu let zaměřuje především na odhalování velkých kartelů a je v tom úspěšný. Z důvodu opakovaného jednání a uzavírání takovýchto dohod je zřejmé, že se subjekty dostatečně nepoučily a udělené pokuty nesplnily dostatečně výchovnou a preventivní vlastnost proti recidivě, a tak musel Úřad přistoupit na mnohem tvrdší potrestání, kterou byla například nejvyšší sankce v historii antimonopolního zákonodárství udělená stavebnímu kartelu.

Oproti tomu narušení hospodářské soutěže v oblasti spojování soutěžitelů je spíše ojedinělou záležitostí a subjekty se nedopouští recidivního chování.

6 Závěr

V rámci této práce byla zmapována činnost a význam antimonopolního úřadu a shrnuty informace o politice státu v oblasti ochrany hospodářské soutěže. Tato problematika neztrácí na aktuálnosti, protože konkurenční boj o postavení soutěžitelů na trhu a o konečné spotřebitele v průběhu let stále narůstá. Z těchto důvodů je třeba dále podporovat a rozvíjet existenci institucí – soutěžních orgánů, které budou vykonávat dohled nad ochranou efektivní hospodářské soutěže a udržení zdravého soutěžního prostředí.

Pro pochopení významu a činnosti popisuje tato bakalářská práce prioritní oblasti ochrany, kterými se Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v posledních letech nejvíce zabýval. Jedná se o oblast zneužití dominantního postavení, spojování soutěžitelů, veřejných zakázek, avšak především o oblast zakázaných (kartelových) dohod, které představují nejškodlivější dopady na zákazníky a celkovou funkčnost trhu. Jejich existence se nejčastěji objevuje v oblasti stavitelství, obchodu, strojírenství nebo zemědělské prvovýroby. Na základě analýzy příkladů z rozhodovací praxe je patrné, že má Úřad pozitivní vliv na vývoj ochrany v této oblasti hospodářské soutěže tím, že provádí kontinuální práci, díky které účinně odhaluje velmi závažné kartely, které významně ovlivňují konkurenční prostředí a způsobují značné prodražování veřejných zakázek.

Úřad se snaží svou činností poukazovat na to, že v žádném případě nelze připouštět úmyslné či neúmyslné zkreslené vyjádření soudních rozhodnutí. Mohlo by tak docházet k extrémnímu nadužívání/zneužívání možnosti vědomě odkazovat na nešikovnost zadavatelů, jako tomu bylo například v případě veřejné zakázky na provoz elektronického mýta. Docházelo by také k jejich demotivaci činit jakékoliv přípravy zadávacích podmínek, což by znamenalo nepřipustné vyloučení hospodářské soutěže a taktéž nevyčíslitelné finanční dopady. Zásah ÚOHS je důležitý především u klíčových veřejných zakázek, které by mohly mít negativní dopad na celou společnost. Hlavním objektem ochrany je právem chráněný zájem, který spočívá v zachování efektivní hospodářské soutěže a rovněž v hospodárném vynakládání veřejných prostředků v souvislosti se zadáváním veřejných zakázek. V neposlední řadě je nutno uvést, že sankcionování nesouladného jednání se zákonem působí především preventivně a represivně pro další zadavatele i dodavatele veřejných zakázek.

Ukládání sankcí za protiprávní jednání je podrobeno několika aspektům a podmínkám, které musí Úřad při jejich ukládání zohledňovat. Sankce by měly plnit výchovný, avšak ne likvidační, charakter, měly by být stanovovány s ohledem na závažnost deliktu, dopad na hospodářskou soutěž a v neposlední řadě taktéž individuálně k projednávanému případu.

Z obecného hlediska mají počty udělených sankcí v průběhu let klesající tendenci, a tak je možné říct, že zásah Úřadu má zejména charakter výchovný a soutěžitelé se z jeho rozhodovací praxe poučují.

Z analyzovaných případů lze říct, že antimonopolní úřad v České republice v průběhu let nabírá na důležitosti a autoritě, avšak některé subjekty si jeho existenci stále neuvědomují nebo spíše uvědomovat nechtějí a pro získání určitého vlivu se nebojí použít i nekalých praktik. Účinnému prosazování soutěžního práva napomáhá užívání efektivních metod a nástrojů ochrany hospodářské soutěže, jako je například tzv. Leniency program či program narovnání, a neustálý vývoj legislativy jak v českém, tak i komunitárním soutěžním právu, která v posledních letech prochází nejrůznějšími novelami. Úřad se vedle své ochranné a kontrolní činnosti zabývá taktéž činností informační, která rovněž napomáhá osvětě obecné veřejnosti a soutěžitelů v rámci této problematiky a transparentnosti vlastní činnosti.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Monografie

BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi: z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Komise a Evropského soudního dvora*. V Praze: C.H. Beck, 2005. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 80-7179-438-4.

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Roman SVOBODA. *Mikroekonomie: teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-453-4.

COOPER, Russell W. a Alun Andrew JOHN. *Microeconomics: Theory Through Applications*. Saylor Academy, 2011. ISBN 978-1453330340.

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-278-6.

HON, Martin. *Hospodářská soutěž*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1459-7.

JURČÍK, Radek. *Zákon o veřejných zakázkách: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-505-3.

KINDL, Jiří. *Kartelové a distribuční dohody: teorie a praxe*. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-136-9.

KINDL, Jiří. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 3., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-627-2.

MALÝ, Josef. *Obchod nehmotnými statky: patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. Praha: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-320-5.

MANKIW, N. Gregory. *Principles of microeconomics*. 7th ed. Stamford, CT: Cengage Learning, c2015. ISBN 978-128-5165-905.

MUNKOVÁ, Jindřiška, Jiří KINDL a Pavel SVOBODA. *Soutěžní právo*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-424-7.

OCHRANA, František. *Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek: (ekonomická analýza)*. Praha: Ekopress, 2008. ISBN 978-80-86929-46-0.

PETR, Michal. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-307-3.

POREMSKÁ, Michaela. *Veřejné zakázky stručně a prakticky*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-697-7.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: *historie, fakta, svědectví*. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2008. ISBN 978-80-254-2242-7.

7.2 Internetové odkazy

ÚOHS: Historie Úřadu [online]. [cit. 2019-11-05]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu.html>

ÚOHS: Hospodářská soutěž, aktuality z hospodářské soutěže, definitivní pokuta pro České dráhy za narušování liberalizace činí téměř 275 milionů korun [online]. 2019 [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/2650-definitivni-pokuta-pro-ceske-drahy-za-narusovani-liberalizace-cini-temer-275-milionu-korun.html>

ÚOHS: Hospodářská soutěž, sbírky rozhodnutí, detail 13666 [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-13666.html>

ÚOHS: Hospodářská soutěž, sbírky rozhodnutí, detail 13667 [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-13667.html>

ÚOHS: Hospodářská soutěž, sbírky rozhodnutí, detail 14239 [online]. [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-14239.html>

ÚOHS: Hospodářská soutěž, sbírky rozhodnutí, detail 16255 [online]. [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-16255.html>

ÚOHS: Informační centrum, výroční zprávy [online]. [cit. 2020-01-14]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/vyrocní-zpravy.html>

ÚOHS: Organizační struktura [online]. [cit. 2019-11-05]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/organizacni-struktura.html>

ÚOHS: Vedení úřadu [online]. [cit. 2019-11-05]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/vedeni-uradu.html>

ÚOHS: Veřejné zakázky, sbírky rozhodnutí, detail 14308 [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti/detail-14308.html>

ÚOHS: Významná tržní síla [online]. [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/vyznamna-trzni-sila.html>

Zákony pro lidi: Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek [online]. AION CS [cit. 2020-12-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134>

Zákony pro lidi: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách [online]. AION CS [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-137>

Zákony pro lidi: Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže [online]. AION CS [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-143>

Zákony pro lidi: Zákon č. 250/2014 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o státní službě [online]. 2014 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-250>

Zákony pro lidi: Zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a o změně zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů [online]. 2017 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-262>

Zákony pro lidi: Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže [online]. AION CS [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-273>

8 Přílohy

2015

Celková výše pokut uložených na základě prvostupňových řízení	Kč
Zakázané dohody	2 071 995 000
Zneužití dominantního postavení	2 199 000
Spojování soutěžitelů	9 010 000
Úhrnem	2 083 204 000

2016

Výše uložených sankcí dle oblastí (v Kč)	
Zakázané dohody	460 562 000
Zneužití dominantního postavení	0
Dozor nad orgány veřejné správy § 19a	275 000
Spojování soutěžitelů	5 383 000
Celkem	466 220 000

2017

Rozhodovací činnost v oblasti hospodářské soutěže v roce 2017

Úřad vydal v roce 2017 v oblasti hospodářské soutěže celkem 49 prvostupňových rozhodnutí. Za zjištěná porušení zákona byly v celkem osmi správních řízeních uloženy sankce v celkové výši 382 930 000 korun. Nově bylo zahájeno dalších 57 správních řízení. Celkem pět případů bylo vyřešeno prostřednictvím soutěžní advokacie bez zahájení správního řízení. V rámci odhalování protisoutěžního jednání uskutečnil Úřad 21 neohlášených místních šetření, při nichž zajišťoval důkazní materiál v prostorách soutěžitelů. Kromě toho ÚOHS prověřil více než 200 podnětů a zodpověděl dalších 115 dotazů týkajících se práva hospodářské soutěže.

Zakázané dohody

V oblasti zakázaných dohod bylo vydáno celkem sedm rozhodnutí, z toho v pěti případech byla uložena sankce. Celková výše uložených pokut dosáhla 13 892 000 korun. Úřad je přitom velice úspěšný ve využívání institutu narovnání. Tuto proceduru, při níž účastník řízení uzná skutkovou a právní kvalifikaci svého nezákonného jednání, za což je mu snížena pokuta o 20%, využili všichni sankcionovaní soutěžitelé. Proti rozhodnutím nebyly následně podány rozklady a uložené sankce jsou tak pravomocné. Uvedený institut tak přispívá k ekonomičnosti řízení, neboť významně šetří zdroje Úřadu.

Jasnou prioritou Úřadu zůstávají případy bid riggingu, tedy zakázaných dohod mezi uchazeči o veřejné zakázky. Ze sedmi ukončených řízení se jich šest týkalo právě bid riggingových kartelů.

Úřad zahájil v oblasti zakázaných dohod dalších 15 správních řízení a celkově tak ke konci roku 2017 vedl dvě desítky kartelových řízení. Podány byly také čtyři žádosti o aplikaci programu shovívavosti (Leniency program).

Zneužití dominantního postavení

V oblasti zneužití dominantního postavení vydal Úřad v roce 2017 dvě rozhodnutí, z toho jedno sankční s pokutou dosahující téměř 370 milionů korun a druhé závazkové. Prověřeno bylo dalších 70 podnětů týkajících se možného zneužití dominance a zahájeno bylo jedno nové správní řízení. Ke konci roku 2017 vedl Úřad v této oblasti celkem tři správní řízení.

Spojování soutěžitelů

V oblasti spojování soutěžitelů Úřad vydal celkem 38 rozhodnutí, z toho osm ve standardním řízení a 30 za využití zjednodušené procedury. Jedno správní řízení bylo ukončeno rozhodnutím až po přezkoumání věci v tzv. druhé fázi. U žádného z posuzovaných spojení neshledal ÚOHS obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže a žádné povolení spojení tedy nebylo povoleno se závazky či nepovoleno. Zahájeno bylo celkem 39 správních řízení, přičemž na konci roku 2017 byla vedena tři správní řízení.

2018

HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ VE VÝSLEDČÍCH

Úřad v roce 2018 vydal celkem 11 rozhodnutí o horizontálních kartelových dohodách, v nichž uložil pokuty převyšující 168 milionů korun. V sedmi případech se jednalo o tzv. bid rigging, tedy zakázané dohody mezi uchazeči o veřejné zakázky. Ve dvou správních řízeních bylo zakázáno a pokutováno rozhodnutí sdružení soutěžitelů. Celkem čtyři rozhodnutí byla vydána také o vertikálních dohodách, za něž byly uloženy pokuty přes 13 milionů korun. Zahájeno bylo deset nových správních řízení.

V oblasti zneužití dominantního postavení bylo vydáno jedno sankční rozhodnutí s pokutou převyšující 15,5 milionu korun, dvě rozhodnutí pak byla vydána o porušení § 19a zákona o ochraně hospodářské soutěže. Zahájena byla další dvě řízení o možném zneužití dominance a sedm řízení ve věcech porušení § 19a ZOHS.

V oblasti spojování soutěžitelů ÚOHS vydal 55 rozhodnutí, z toho 40 ve zkrácené dvacetidenní lhůtě. Jedno správní řízení bylo naopak převedeno do tzv. druhé fáze a o věci bylo rozhodnuto ve lhůtě 1+4 měsíce.

Úřad rovněž intenzivně využíval proceduru narovnání, s jejíž pomocí uzavřel celkem osm správních řízení. V jednom případě bylo protisoutěžní jednání odhaleno díky žádosti o leniency.

Provedeno bylo také celkem 23 neohlášených místních šetření, při nichž Úřad zajišťoval důkazy přímo v obchodních prostorách soutěžitelů.